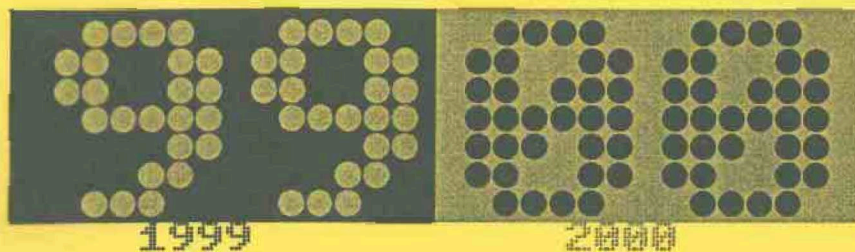

Guia de l'estudiant

Universitat de Vic

Mestre.

Educació Infantil

Facultat d'Educació

Índex

Presentació	5
La Facultat d'Educació	7
Estructura	7
Òrgans de Govern	7
Departaments, professors i professionals de serveis	8
Calendari Acadèmic	11
Organització de l'Ensenyament	13
Pla d'Estudis.....	13
Ordenació temporal de l'ensenyament	13
Programes de les assignatures	15
Assignatures obligatòries de 1r curs	15
Didàctica General	15
Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural	17
Matemàtica i la seva Didàctica	19
Taller d'Expressió Oral i Escrita	21
Teories i Institucions Contemporànies d'Educació	23
Expressió Plàstica i la seva Didàctica I	25
Coneixements Musicals i la seva Didàctica	28
Psicologia Evolutiva	30
Llengua I	32
Comunicació Audiovisual	33
Fonaments Informàtics i Audiovisuais	35
Pràctiques I	37
Assignatures obligatòries de 2n curs	38
Llengua II	38
Desenvolupament Psicomotor	41
Psicologia Educativa	43
Literatura Infantil	45
Pràctiques II	47
Expressió Plàstica i la seva Didàctica II	49
Sociologia de l'Educació	51
Descoberta del Medi Natural, Social i Cultural	53
Assignatures obligatòries de 3r curs	55
Bases Psicopedagògiques de l'Educació Especial	55
Educació i Societat en Canvi	57
Llengua III	59
Psicopedagogia de la Primera Infància	61

Pràctiques III	63
Organització del Centre Escolar	64
Didàctica de la Música	66
Didàctica de la Matemàtica	69

Presentació

Benvolgut/da estudiant:

Amb aquestes quatre ratlles de presentació s'enceta la «Guia de l'estudiant» per al curs 1999-2000 en la qual trobaràs els aspectes bàsics per orientar-te en la teva activitat a la Facultat d'Educació.

Si ets un nou estudiant del nostre centre, et donem la benvinguda i et recomanem vivament la lectura de la «Guia». Si ja ets estudiant de cursos anteriors també et fem la mateixa recomanació perquè cada curs hi ha novetats i modificacions respecte de la «Guia» anterior.

La part central de la «Guia» són els programes de les assignatures obligatòries, amb el nom dels professors que les imparteixen, les metodologies, bibliografies, sistemes d'avaluació. Val la pena que a l'inici de curs facis una bona lectura dels programes que cursaràs per fer-te una idea de l'enfocament, les temàtiques i les tasques que hauràs de realitzar. Un cop iniciat el curs, la «Guia» et servirà de referència constant: tingues en compte també que al mes de febrer canviaràs d'assignatures i en començaràs de noves. També has de tenir en compte que els nostres estudis són de caràcter presencial. En aquest sentit, l'assistència continuada a classe és un factor que es valora per part dels professors.

Però també és molt important que repassis la informació referent a l'organització de la Facultat d'Educació de la Universitat de Vic, així com tota la informació que et cal saber per entendre el funcionament del Pla d'Estudis perquè d'aquesta manera podràs triar i canalitzar els teus interessos personals amb més coneixement de causa. Aquesta «Guia» es complementa amb el volum que conté la informació de les assignatures optatives i de lliure elecció de les diferents especialitats de Mestre.

Esperem que la «Guia» et sigui d'utilitat i et recomanem que la tinguis sempre a mà per poder-la consultar. Finalment, et desitgem un bon curs acadèmic i que les previsions que professors i personal de serveis hem planificat i que consten en aquesta «Guia de l'Estudiant» es corresponguin amb la pràctica diària amb l'objectiu d'oferir una bona formació universitària.

Antoni Tort i Bardolet
Degà de la Facultat d'Educació

La Facultat d'Educació

Estructura

La Facultat d'Educació de la Universitat de Vic imparteix els següents ensenyaments:

- Mestre. Especialitat Educació Infantil
- Mestre. Especialitat Educació Primària
- Mestre. Especialitat Educació Especial
- Mestre. Especialitat Llengua Estrangera
- Educació Social
- Llicenciatura de Psicopedagogia

Les unitats bàsiques de docència i recerca de la Facultat són els Departaments, que agrupen els professors d'una mateixa àrea disciplinària. Actualment hi ha sis Departaments:

- Departament de Ciències i Ciències Socials
- Departament de Ciències de l'Educació
- Departament d'Educació Especial
- Departament d'Educació Infantil
- Departament d'Expressions
- Departament de Filologia

Al capdavant de cada Departament hi ha un professor/professora que exerceix de coordinador.

Òrgans de govern

El Deganat

La gestió ordinària en el govern i administració de la Facultat correspon al Deganat, constituït pels següents membres:

- Dr. Antoni Tort i Bardolet, degà
- Sr. Sebastià Riera i Cusí, cap d'Estudis
- Dr. Robert Ruiz i Bel, coordinador dels estudis de Psicopedagogia
- Sr. Joan Soler i Mata, coordinador dels estudis de Mestre
- Sr. Jaume Puntí i Busquets, administrador
- Sra. Montserrat Vilalta i Ferrer, secretària

La Junta de Facultat

És l'òrgan col·legiat de govern de la Facultat.

Està constituïda per:

- El degà de la Facultat, que la presideix.
- La resta de membres del deganat de la Facultat.
- Els caps de departament.
- Dos representants dels professors amb docència plena o exclusiva a la Facultat.
- Dos estudiants de la Facultat.
- Un representant del personal no docent destinat a la Facultat.

Departaments, professorat i professionals dels serveis

Departament de Ciències i Ciències Socials

Cap: Jacint Torrents i Buxó
Professors: Josep Ayats i Bancells
Josep Casanovas i Prat
Miquel Caballeria i Suriñach
Pau Casañas i Xuriach
Montserrat Casas i Casacuberta
Marta Marimon i Martí
Jordi Martí i Feixas
Joan Mir i Tubau
Joaquim Pla i Brunet
Santiago Ponce i Vivet
Rosa Presas i Sánchez
Ramon Rial i Carbonell
Sebastià Riera i Cusí
Andreu Roca i Prat
Carme Sanmartí i Roset
Joan Vancells i Flotats

Departament de Ciències de l'Educació

Cap: Isabel Carrillo i Flores
Professors: Jaume Carbonell i Sebarroja
Eulàlia Collelldemont i Pujadas
Esther Fatsini Matheu
Josep Gallart i Bau
Rosa Guitart i Aced
Cristina Jurado i Verdaguer
Ramon Plandiura i Vilacís
Anna Pujol i Costa
Xavier Rambla i Marigot
Josep Santacreu i Tañà
Àngel Serra i Jubany
Ramon Sitjà i Domènech
Núria Simó i Gil
Joan Soler i Mata
Montserrat Solerdelcoll i Ralló
Antoni Tort i Bardoler

Departament d'Educació Especial

Cap: Jesús Valero i García
Professors: Montserrat Benlloch i Burrull
Jaume Carbonés i López
Montserrat Castells i Clota
Ramon Coma i Ferrer
Fina Cullerell i Suriñach

Manel Dionís Comas i Mongay
Jordi Escoin i Homs
Josep Font i Roura
José Ramón Lago Martínez
Pere Pujolàs i Maset
Gemma Riera i Romero
M. Rosa Roca i Tañà
Robert Ruiz i Bel
Joan Sala i Baiget
Núria Tarré i Balart

Departament d'Educació Infantil

Cap: M. Carme Bernal i Creus
Professors: Àngel Alsina i Pastells
Irene Balaguer i Felip
M. Teresa Buscart i Corominas
M. Antònia Canals i Tolosa
Miquel Casadevall i Ginestet
Providència Daufí i Moreso
M. Teresa Feu i Vidal
Núria Franc i Batlle
Teresina Maideu i Puig
M. Carme Novellas i Vivet
Maite Pujol i Mongay
Roser Reverter i Oton
Neus Sol i Mauri

Departament d'Expressions

Cap: Josep Vernis i Burés
Professors: Joan Arumí i Prat
Jaume Ayats i Abeyà
Sebastià Bardolet i Mayola
Miquel Pérez i Mas
Dolors Rusiñol i Cirera
Arnau Vernis i Llambias

Departament de Filologia

Cap: Teresa Puntí i Jubany
Professors: Francesc Codina i Valls
Marta Corominas i Salom
Carme Crivillés i Grau
Assumpta Fargas i Riera
Josep Fornols i Puigoriol
Sara Khan
Núria Medina i Casanovas
M. Àngels Piñana i Garriga
Ronald Puppo
Modest Reixach i Pla

Carme Rubio i Larramona
Segimon Serrallonga i Morer
Llorenç Soldevila i Balart
Josep Tió i Casacuberta
Ricard Torrents i Bertrana
Anna Vallbona i González

Coordinació Pràctiques: Providència Dauff i Moreso

Professionals dels Serveis

Cap de Secretaria: Elisabet Vila i Sala
Secretària de Direcció: Dolors Ruiz i Zafra
Secretària de Pràctiques: Dolors Muñoz i Vilaseca
Secretàries auxiliars: Rosa M. Guix i Godayol

Calendari acadèmic

1r curs

Recepció dels estudiants: 27 de setembre a les 10h (grup matí) i a les 15h (grup tarda).

Docència primer quadrimestre: del 27 de setembre al 21 de gener.

Exàmens:

1a convocatòria: del 24 de gener al 4 de febrer

2a convocatòria: del 26 al 30 de juny

Docència segon quadrimestre: del 21 de febrer al 9 de juny.

Exàmens:

1a convocatòria: del 12 al 23 de juny

2a convocatòria: de l'1 al 13 de setembre

Pràctiques: del 7 al 18 de febrer.

2n i 3r cursos

Docència primer quadrimestre: del 27 de setembre al 19 de novembre

Exàmens:

1a convocatòria: del 22 al 26 de novembre i del 7 a l'11 de febrer

2a convocatòria: del 26 al 30 de juny

Docència segon quadrimestre: del 21 de febrer al 9 de juny

Exàmens:

1a convocatòria: del 12 al 23 de juny

2a convocatòria: de l'1 al 13 de setembre

Pràctiques: del 29 de novembre al 4 de febrer

Dies festius:

11 d'octubre de 1999 (pont), dilluns

12 d'octubre de 1999, dimarts

1 de novembre de 1999, dilluns

6 de desembre de 1999, dilluns

7 de desembre de 1999 (pont), dimarts

8 de desembre de 1999, dimecres

1 de maig del 2000, dilluns

12 de juny del 2000, dilluns

24 de juny del 2000, dissabte

5 de juliol del 2000, dimecres

11 de setembre del 2000, dilluns

Vacances:

Nadal: del 23 de desembre de 1999 al 9 de gener del 2000 (ambdós inclosos)

Setmana Santa: del 17 al 24 d'abril del 2000 (ambdós inclosos)

Organització dels Ensenyaments

Pla d'Estudis

El Pla d'Estudis de la carrera de Mestre, especialitat d'Educació Infantil, va ser aprovat per Reial Decret 1636/1995 de 6 d'octubre (B.O.E. núm. 267 de 8 de novembre de 1995).

D'acord amb el Pla d'Estudis, els ensenyaments de Mestre, especialitat d'Educació Infantil, s'organitzen en tres cursos de dos quadrimestres cadascun amb un total de 207 crèdits, entre els quals n'hi ha de teòrics i de pràctics. Cada quadrimestre té una durada de 15 setmanes lectives i cada crèdit equival a 10 hores de classe. Totes les assignatures tenen una durada quadrimestral.

Els 207 crèdits estan distribuïts de la següent manera:

Matèries Troncals:	127,5 crèdits
Matèries Obligatòries:	46,5 crèdits
Matèries Optratives:	12 crèdits
Matèries de Lliure Elecció:	21 crèdits

Dins la carrera es contemplen uns períodes de pràctiques d'ensenyament en centres escolars que suposen per a l'estudiant un 15% de la càrrega lectiva global dels seus estudis.

Ordenació temporal de l'ensenyament

PRIMER CURS (Grup A - Matí)	C.A.	C.A.	
Anuals			
Didàctica General		9	
Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural		6	
La Matemàtica i la seva Didàctica		6	
Primer Quadrimestre		Segon Quadrimestre	
Taller d'Expressió Oral i Escrita	3	Fonaments Informàtics i Àudiovisuals	4,5
Teories i Institucions Contempor. d'Educació	4,5	Comunicació Àudiovisual	4,5
Expressió Plàstica i la seva Didàctica I	6	Llengua I	4,5
Coneixements Musicals i la seva Didàctica	6	Pràctiques I	3,5
Psicologia Evolutiva	4,5		

PRIMER CURS (Grup B - Tarda)

Igual que el grup A

SEGON CURS (Grup A - Matí)	C.A.		C.A.
Anuals			
Llengua II			9
Desenvolupament Psicomotor			7,5
Tercer Quadrimestre		Quart Quadrimestre	
Psicologia Educativa	4,5	Expressió Plàstica i la seva Didàctica II	4,5
Literatura Infantil	4,5	Sociologia de l'Educació	4,5
Pràctiques II	13,5	Descoberta del Medi Natu., Soc. i Cult.	4,5

SEGON CURS (Grup B - Tarda)

Igual que el Grup A, excepte l'assignatura de Literatura Infantil que es fa al 4t Quadrimestre i l'assignatura de Descoberta del Medi Natural, Social i Cultural que es fa al 3r Quadrimestre.

TERCER CURS (Grups A i B - Matí)	C.A.		C.A.
Anuals			
Bases Psicopedagògiques de l'Educació Especial			9
Llengua III			9
Educació i Societat en Canvi			6
Psicopedagogia de la Primera Infància			6
Cinquè Quadrimestre		Sisè Quadrimestre	
Pràctiques III	16	Didàctica de la Música	4,5
Organització del Centre Escolar	4,5	Didàctica de la Matemàtica	4,5

Assignatures obligatòries de primer curs

Didàctica General

PROFESSORES: Cristina JURADO i VERDAGUER
Neus SOL i MAURI

Anual. 9 crèdits.

OBJECTIUS:

L'assignatura de Didàctica General té com a objectius bàsics: a) identificar i analitzar els aspectes bàsics que configuren la problemàtica global del treball docent; b) aprofundir en els fenòmens que es produeixen a l'aula d'una escola durant el procés d'ensenyament-aprenentatge; i c) conèixer, aplicar i jutjar estratègies, metodologies i recursos que permetin afrontar aquest procés.

Aquests aspectes impliquen posar en contacte els estudiants amb la realitat escolar amb l'ajuda de coneixements científics i culturals, i amb instruments pràctics tot entenent l'escola com un fenomen educatiu complex que es relaciona amb l'entorn social i amb les diverses expressions de la vida quotidiana.

CONTINGUTS:

Els continguts que es detallen a continuació articulen el programa de l'assignatura a l'entorn de nuclis temàtics que permeten relacionar els diferents elements implicats en la pràctica docent.

1. Introducció.
 - 1.1. Què és la Didàctica?
 - 1.2. L'acció educativa: educand, educador, procés educatiu.
2. Les finalitats educatives.
 - 2.1. Necessitats educatives de la societat actual.
 - 2.2. Finalitats de l'educació avui.
3. L'escola.
 - 3.1. Característiques de l'escola.
 - 3.2. Models d'escola. L'escola rural. L'escola democràtica.
4. Fer de mestre.
 - 4.1. L'actuació del mestre: coneixement previ, pràctica, teoria i experiència docent.
 - 4.2. La presa de decisions davant el coneixement escolar.
5. L'infant i el grup-classe.
 - 5.1. Atenció a la diversitat.
 - 5.2. Agrupament d'alumnes.
 - 5.3. L'ambient de classe.
6. Currículum i avaluació.
 - 6.1. Models d'ensenyament i de currículum.
 - 6.2. El currículum com a procés de presa de decisions.
 - 6.3. Anàlisi dels components del currículum.
 - 6.4. Paper de l'avaluació en el procés d'ensenyament-aprenentatge.
 - 6.5. Funcions i temporalització de l'avaluació.
7. Tema transversal: Estratègies per ensenyar i aprendre.

Aquest tema es treballarà al llarg del curs a través del projecte de recursos didàctics per treballar a l'aula.

 - 7.1. Recursos educatius.

7.2. Metodologies de treball a l'aula.

7.3. Planificació didàctica.

METODOLOGIA:

En l'assignatura es faran servir diferents estratègies didàctiques d'entre les quals podríem assenyalar les visites a centres escolars, conferències, visionat de films, exposició de materials, treball en grup, estades, ús de tècniques de recollida d'informació, etc. Cal destacar, a més, que des de l'assignatura de Didàctica General es supervisaran les Pràctiques I, que consisteixen en dues setmanes de pràctiques en una escola, utilitzant tècniques d'observació que ajudin a descriure aspectes relatius a la vida d'un centre.

En el moment oportú es facilitarà bibliografia específica per a cada tema i, si s'escau, es distribuïran materials fotocopiats.

AVALUACIÓ:

Per a l'avaluació caldrà realitzar les següents activitats:

- Dues proves escrites.
- Treball i activitats individuals sobre els continguts del curs.
- Treball en grup sobre una temàtica relacionada amb el programa de l'assignatura que permeti relacionar teoria i pràctica.
- Es valorarà també la participació activa en el desenvolupament de les sessions de treball i en les diverses activitats.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Antúnez, S. i altres. *Del projecte educatiu a la programació d'aula*. Barcelona: Graó, 1991.
- Barnes, D. *De la comunicació al currículum*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1994.
- Calatayud, E.; Palanca, O. *L'avaluació a l'educació primària*. València: Octaedro, 1994.
- Carlson, J.; Thorpe, C. *Aprender a ser maestro*. Barcelona: Martínez Roca, 1987.
- Casanova, M. A. *Manual de evaluación educativa*. Madrid: La Muralla, 1995.
- Cela, J. *Amb lletra petita*. Barcelona: Ed. 62, 1996.
- Cela, J.; Palou, J. *Amb veu de mestre*. Barcelona: Eds. 62 / Rosa Sensat, 1993.
- Coll, C. i altres. *Los contenidos en la reforma. Enseñanza y aprendizaje de conceptos, procedimientos y actitudes*. Madrid: Aula XXI, 1992.
- Del Carmen, L. i altres. *El currículum en el centro educativo*. Barcelona: ICE/Horsori, Barcelona, 1991.
- Elliott, J. *Pràctica, recerca i teoria en educació*. Edició a cura de J. Rué. Vic: Eumo Editorial, 1989.
- Franch, J.; Darder, P.; Coll, C.; Pèlach, J. *El grup-classe: un potencial educatiu fonamental*. Vic: Eumo Editorial, 1991.
- Galton, M.; Moon, G. *Cambiar la escuela, cambiar el currículum*. Barcelona: Martínez Roca, 1988.
- Gimeno, J.; Pérez, A. *Comprender y transformar la enseñanza*. Madrid: Morata, 1992.
- Novak, J. D.; Gowin, D. B. *Aprendiendo a aprender*. Barcelona: Martínez Roca, 1988.
- Parcerisa, A. *Materiales curriculares. Cómo elaborarlos, seleccionarlos y usarlos*. Barcelona: Graó, 1996.
- Rosales, C. *Didáctica. Núcleos fundamentales*. Madrid: Narcea, 1988.
- Rué, J. *El treball cooperatiu, L'organització social de l'ensenyament i l'aprenentatge*. Barcelona: Barcanova, 1991.
- Saenz, O. (dir.). *Didáctica general. Un enfoque curricular*. Alcoi: Marfil, 1994.
- Torres, J. *Globalización e interdisciplinarietà: el currículum integrado*. Madrid: Morata, 1994.
- Torrents, M. *Aprender a enseñar a aprender*. Vic: Eumo Editorial, 1988.
- Zabala, A. *La pràctica educativa. Com ensenyar*. Barcelona: Graó, 1995.
- A banda de la bibliografia específica per a cada apartat del programa, es consultaran regularment les revistes «Guix», «Cuadernos de Pedagogía», «Aula» i «Perspectiva Escolar».

Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural

PROFESSORS: Josep CASANOVAS i PRAT
Sebastià RIERA i CUSÍ

Anual 6 crèdits.

OBJECTIUS:

L'assignatura proposa tractar el medi de manera interdisciplinària, tractant alguns dels principals elements temporals, espacials, materials, biològics i humans que formen part del medi. Es tracta que l'estudiant assolix un domini ampli sobre els principals aspectes que es tracten a l'escola en les àrees de socials i naturals, d'altra banda per a que assolixi un coneixement cultural suficient per poder desenvolupar la professió de mestre. Els temes a tractar s'exemplifiquen l'àmbit català, perquè és el medi més proper als estudiants, però tenint en compte que és un medi que forma part d'un conjunt més ampli.

CONTINGUTS

1. Temps.
 - 1.1. Concepte de temps.
 - 1.2. L'univers, origen i organització.
 - 1.3. Unitats de mesura del temps.
 - 1.4. Canvi i continuïtat en el temps.
2. Espai.
 - 2.1. L'espai i la seva percepció.
 - 2.2. L'orientació en l'espai.
 - 2.3. L'espai físic.
 - 2.4. La divisió de l'espai.
 - 2.5. La representació de l'espai.
 - 2.6. La interpretació de l'espai.
3. Matèria i Vida.
 - 3.1. Nivells d'organització de la matèria.
 - 3.2. Matèria inert.
 - 3.3. Sistemes vius.
4. Societat i Cultura.
 - 4.1. L'evolució humana.
 - 4.2. La població.
 - 4.3. Les activitats humanes.
 - 4.4. L'organització política.
 - 4.5. La societat i el medi ambient.
5. Metodologia.
 - 5.1. Fonts d'estudi.
 - 5.2. La recerca.

METODOLOGIA:

L'assignatura es basarà en treballar el programa a partir de les explicacions del professor i la participació dels estudiants en diverses activitats didàctiques. Caldrà realitzar lectures obligatòries i altres activitats.

AVALUACIÓ:

Dues proves escrites (70 %). Un treball de curs i altres activitats, en les que es tindrà en compte la participació dels estudiants (30 %).

BIBLIOGRAFIA:

- Anguita, F. *Origen e historia de la Tierra*. Madrid: Rueda. 1988.
- Biosfera. *Vol 1 a 11*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana. 1993-1998.
- Bolós, M. de (dir). *Manual de ciencia del paisaje*. Barcelona: Masson, 1992.
- Calar, R. *Didáctica de las ciencias sociales didáctica de la historia*. Vilassar: Oikos-Tau, 1994.
- Calar, R. *Aprender a enseñar geografía*. Vilassar: Oikos-Tau. 1997.
- Cavalli-Storza, L. G. *Qui som. Història de la diversitat humana*. Barcelona: ICEM. 1994.
- Cloud, P. *El cosmos, la Tierra y el hombre: Breve història del Universo*. Madrid: Alianza, 1981.
- Ferreres, E.; Llorens, J. *Història de Catalunya*. Barcelona: Grup Promotor, 1989.
- Folch, R. *La vegetació del Països Catalans*. Barcelona: Ketres. 1981.
- Harlen, W. *Enseñanza y aprendizaje de las ciencias*. Madrid: Morata. 1998.
- Hernández, F. X. *Història de Catalunya. Història i memòria*. Barcelona: Pòrtic, 1998.
- Història Natural dels Països Catalans*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana. 1986-1992.
- Lacoste, Y.; Ghirardi, R. *Geografía general física y humana*. Vilassar: Oikos-Tau, 1983.
- Lovelock, J. *Las edades de Gaia. Una biografía de nuestro planeta vivo*: Tusquets. 1995.
- Panadera, J. M. *Resum de geografia física de Catalunya*. Vic: Eumo Editorial, 1996.
- Panadera, J. M. *Resum de geografia humana de Catalunya*. Vic: Eumo Editorial, 1997.
- Reeves, H. i altres. *La història més bella del món*. Barcelona: Edicions 62, 1997.
- Trepat, C. A. *Procedimientos en historia. Un punto de vista didàctico*. Barcelona: Graó, 1995.
- Trepat, C. A; Comes, P. *El tiempo y el espacio en la didáctica de las ciencias sociales*. Barcelona: Graó, 1998.

La Matemàtica i la seva Didàctica

PROFESSORS: Àngel ALSINA i PASTELLS
M. Antònia CANALS i TOLOSA

Anual. 6 crèdits.

INTRODUCCIÓ:

És una assignatura que es proposa compaginar la consolidació de les nocions fonamentals de Matemàtiques amb els primers plantejaments del seu aprenentatge a l'Escola Infantil.

OBJECTIUS:

1. Comprendre el paper de les Matemàtiques a l'Educació Infantil com a eina per al desenvolupament del pensament logicomatemàtic, com a llenguatge per a l'expressió d'aspectes estructurals i numèrics de la realitat i també com a base per a l'adquisició de la noció de quantitat.
2. Conèixer recursos i preparar activitats, adequant-los per a treballar a l'aula, segons les edats.

CONTINGUTS:

1. Les Matemàtiques i el joc a Parvulari:
 - 1.1. Ensenyar Matemàtiques avui, a partir del joc i de les situacions de la vida quotidiana.
 - 1.2. El joc simbòlic i espontani. Procediments matemàtics.
 - 1.3. Els jocs organitzats (amb normes) i la construcció del pensament matemàtic en els nens de Parvulari.
 - 1.4. Els jocs i l'adquisició d'actituds obertes enfront de situacions noves.
 - 1.5. El joc i l'atenció a la diversitat a l'aula.
2. Jocs lògics i procediments matemàtics al Parvulari:
 - 2.1. Les relacions:

Treball mental a partir de l'acció del nen sobre els objectes.
Importància del material. Materials naturals i estructurals. Material Montessorí. Materials lògics.
Aparellaments, classificacions, seriacions i ordenacions a l'etapa infantil.
Jocs dels "missatges", expressats amb fletxes.
 - 2.2. Agrupacions i definició.

Treball d'agrupar i definir, a partir d'activitats lúdiques i de moviment.
Jocs "del SÍ i del NO", amb una qualitat o condició comuna, per afirmació i negació. Jocs amb dues qualitats.
 - 2.3. Canvis de qualitats.

La importància dels exercicis inversos.
Jocs de "màquines" amb material lògic.
Preparació per a la posterior compensació dels aspectes lògics de les operacions.
3. Construcció de la noció de quantitat (de 2 a 7 anys):
 - 3.1. Primeres quantificacions:

Observació i expressió de situacions numèriques de la vida quotidiana.
Relacions entre quantitats.
Coneixement dels nombres a partir de l'entorn i a partir del món mític.
Els nombres en els contes, les dites populars i les cançons.
 - 3.2. Aprenentatge dels nombres i les xifres:

L'habilitat de comptar d'un en un, segons les edats.

- La sèrie numèrica fins al 10.
 Paper del material (unitats soltes) en la comprensió i la imaginació dels nombres.
- 3.3. L'adquisició de la noció de quantitat:
 Procés mental dels nens segons edats.
 Activitats que serveixen per a estimular-lo: seriacions, correspondències i relacions entre conjunts.
 La noció de quantitat i el pas de l'etapa infantil a la de primària.
- 3.4. Operacions o canvis de quantitats:
 Activitats d'afegir, treure, descompondre, repartir, etc. com a preparació per a l'aprenentatge posterior de les operacions numèriques.
 Paper del material i de l'estimació de resultat en aquestes primeres operacions. Les bases per al càlcul mental.
 Els jocs de vendre. Altres jocs amb quantitats.
- 3.5. Criteris bàsics per al càlcul segons la reforma.
 Prioritat de càlcul mental. Dificultats i estratègies. Ús de la calculadora.
- 3.6. Iniciació a la numeració decimal. Valor posicional de les xifres fins a 1000.
- 3.7. Didàctica de les operacions de suma, resta. Aspectes lògics i mecànics. Introducció a la simbologia matemàtica.
- 3.8. L'ús del material en el càlcul. L'experimentació.
- 3.9. Els nombres i l'entorn. Iniciació a l'estadística.

AVALUACIÓ:

Després de cada bloc del programa hi haurà una avaluació, que podrà ser un examen parcial o un treball. A les classes hi haurà una part d'exposició i de discussió de la matèria, i una part de treball pràctic en grups, que consistirà en la preparació d'activitats d'aula i en la discussió d'aquestes activitats. Dels 6 crèdits de l'assignatura, se'n dedicarà 1 a la confecció d'un treball que serà qualificat individualment.

BIBLIOGRAFIA:

- Alsina, C. i altres. *Ensenyar matemàtiques*. Barcelona: Gicó, 1995.
- Baroody, A. J. *El pensamiento matemático de los niños*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1988.
- Bassedes, E. i altres. *Juguem, comptem (de 4 a 8 anys)*, Barcelona: Quaderns Rosa Sensat, 44, 1991.
- Boule, F. *Manipular, organizar, representar. Iniciación a las Matemáticas*. Madrid: Narcea, 19.
- Canals, M. A. *Per una Didàctica de la matemàtica a l'escola i parvulari*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
- Currículum Educació Infantil*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament, 1992.
- Dienes, Z. P. *Quadern del Zoo. Els gats i els gossos*. Barcelona: Teide, 1972.
- Dienes, Z. P. *La lógica y los juegos lógicos*. Barcelona: Teide, 1972.
- Equip de l'Escola Bressol Nenes i Nens. *La lògica matemàtica a l'escola bressol*. Barcelona: Rosa Sensat, 1996.
- Kamii, C. *El número en la educación Preescolar*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1984.
- Kamii, C. *El niño reinventa la aritmética I*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1986.
- Kamii, C. *Reinventando la aritmética II*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1992.
- Kamii, C. *Reinventando la aritmética III*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1995.
- Kamii, C. i Devies, R. *La teoría de Piaget y la educación preescolar*. San Sebastián: Artezí, 1977.
- Mira, M. R. *Com fer viure la matemàtica a l'escola*. Barcelona: CEAC, 1987.

Taller d'Expressió Oral i Escrita

PROFESSORS: Francesc CODINA i VALLS

Josep FORNOLS i PUIGORIOL

Quadrimestral. 3 crèdits.

OBJECTIUS:

L'objectiu del taller és millorar la capacitat d'expressió oral i escrita dels estudiants, tenint en compte les principals necessitats comunicatives dels futurs mestres en el marc educatiu i social.

CONTINGUTS:

1. Introducció: Text i context:

- 1.1. Usos lingüístics i situacions comunicatives.
- 1.2. Emissor, objectius, funcions i destinari/s del text.
- 1.3. Coherència i cohesió del text.
- 1.4. Text oral i text escrit.
- 1.5. Tipologia textual: característiques més rellevants dels diferents tipus de text.
- 1.6. El procés d'elaboració del text: la producció de les idees, la producció del text, les revisions.
- 1.7. Eficàcia del text: adequació, correcció i capacitat expressiva del llenguatge.

2. Pràctiques d'expressió oral i escrita:

2.1. Text descriptiu:

- Observació i anàlisi de models.
- Redacció de textos breus: descripcions de persones, llocs, objectes i processos.

2.2. Text narratiu:

- Observació i anàlisi de models.
- Redacció de textos breus: notícia, crònica, anècdota, acudit, nota biogràfica.
- Adaptació lingüística, estructural i argumental d'un conte tradicional a partir d'una versió clàssica.
- Activitat oral (individual): Creació i exposició oral d'un conte elaborat a partir d'alguna de les tècniques descrites per G. Rodari a *Gramàtica de la fantasia*.

2.3. Text expositiu:

- Observació i anàlisi de models.
- Redacció de textos breus: resum, definició, informe, recensió breu.
- Elaboració i redacció d'un treball acadèmic: recensió, comentari o estudi.
- Activitat oral (en grups): exposició de caràcter divulgatiu sobre un tema d'interès general, amb l'elaboració prèvia d'un guió-resum i de materials de suport (esquemes, gràfiques, il·lustracions, etc.).

2.4. Text argumentatiu:

- Observació i anàlisi de models.
- Redacció de textos breus: carta al director, escrits de queixa, protesta, petició o justificació.
- Redacció d'un text en forma d'article d'opinió sobre un tema polèmic o controvertit.
- Activitat oral (en grups): debats sobre temes polèmics.

2.5. Text instructiu:

- Observació i anàlisi de models.
- Redacció de textos breus: enunciats d'exercicis d'aprenentatge, recepta, guia, instruccions.
- Activitat oral (individual): Instruccions per a la realització d'un joc, una acció, un dibuix, etc.

METODOLOGIA I AVALUACIÓ:

El treball consistirà en l'observació i en l'anàlisi de models representatius de diversos tipus de text, i en la realització d'exercicis i d'activitats d'expressió oral i escrita.

L'avaluació serà continuada i es basarà en la valoració progressiva de les diverses activitats realitzades al llarg del curs. Atès el caràcter de taller de l'assignatura, és indispensable la participació en el treball a l'aula i la realització de *totes* les pràctiques programades. Qualsevol exercici o treball amb problemes de normativa no podrà ser avaluat (el límit màxim d'errors tolerat és de deu, incloses les reiteracions d'un mateix error i amb independència de la llargada del text).

BIBLIOGRAFIA:

- Articles de didàctica de la llengua*. "La diversitat discursiva". Barcelona: abril de 1995.
- Auladell, J.; Figuerola, J. *Llançar-se a escriure*. Barcelona: Sírius, 1989.
- Azevedo, M. M. *La parla i el text*. Lleida: Pagès Editors, 1996.
- Badia, D.; Vila, M.; Vila, N. *Jocs de ploma. Propostes per a l'expressió escrita*. Barcelona: Graó, 1988.
- Badia, D., Vila, M. *Jocs d'expressió oral i escrita*. Vic: Eumo Editorial, 1984.
- Balcells, J. i Coromina, E. *Papers de comunicació*. Barcelona: Teide, 1989.
- Bassa, R. i altres. *Textual. Introducció a les tècniques de narració*. Mallorca: Moll, 1993.
- Camps, A. i altres. *Text i ensenyament*. Barcelona: Barcanova, 1990.
- Cassany, D. *La cuina de l'escriptura*. Barcelona: Empúries, 1993.
- Cassany, D.; Luna, M.; Sanz, G. *Escriure (I, II, III)*. Barcelona: Cruïlla, 1989.
- Cassany, D.; Luna, M.; Sanz, G. *44 exercicis per a un curs d'expressió escrita*. Barcelona: Graó, 1991.
- Cassany, D. *Descriure escriure*. Barcelona: Empúries, 1987.
- Cassany, D. *Reparar l'escriptura: didàctica de la correcció de l'escrit*. Barcelona: ICE de la Universitat de Barcelona: Graó, 1993.
- Cassany, D. i altres. *Cop d'ull*. Barcelona: Ed. 62, 1991.
- Castellà, J. M. *De la frase al text*. Barcelona: Empúries, 1993.
- Com ensenyar català als adults*, suplement núm. 8, octubre de 1991.
- Cor, M. Pilar. *Escriure bé*. Barcelona: Edicions 62, 1996.
- Coromina, E. *El 9 Nou: Manual de redacció i estil*. Vic: Eumo Editorial, 1991.
- Coromina, E. *Pràctiques d'expressió i comunicació*. Vic: Eumo Editorial, 1987.
- Coromina, E. *Explicar mots i fets*. Barcelona: Teide, 1988.
- Coromina, E. *Tècniques d'escriptura*. Barcelona: Teide, 1991.
- Cuadernos de Pedagogía*, n. 216, 1993.
- Díaz, E., Farro, M., Martí, F. *Llegir per a aprendre*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
- Guix*, n. 147, gener de 1990.
- Levinson, S. *Pragmàtica*. Barcelona: Teide, 1989.
- Macià, J. *Lliguem mots*. Barcelona: Teide, 1993.
- Mestres, J. M. i altres. *Manual d'estil. La redacció i l'edició de textos*. Vic: Eumo Editorial, 1995.
- Pou, R. i Vera Í. *Eines per escriure: taller de llengua I*. Barcelona: Octaedro, 1995.
- Pou, R. i Vera, Í. *Eines per escriure: taller de llengua II*. Barcelona: Octaedro, 1996.
- Rodari, G. *Exercicis de fantasia*. Barcelona: Columna, 1995.
- Rodari, G. *Gramàtica de la fantasia*. Barcelona: Columna, 1995.
- Serafini, M. T. *Como redactar un tema*. Barcelona: Paidós, 1989.
- Serafini, M. T. *Como se escribe*. Barcelona: Paidós, 1996.
- Soler, I. i Trilla, M. R. *Les línies del text: introducció a les tècniques narratives*. Barcelona: Editorial Empúries, 1989.
- Sunyol, V. *Màquines per a escriure*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
- Tusón, J. *Introducció a la lingüística*. Barcelona: Columna, 1994.

Teories i Institucions Contemporànies d'Educació

PROFESSORS: Eulàlia COLLELLDEMONT i PUJADAS

Quadrimestral. 4,5 crèdits.

OBJECTIUS:

La finalitat del programa de Teoria i Institucions Contemporànies de l'Educació és formar els estudiants de mestre en el coneixement dels corrents educatius més rellevants que han sorgit al llarg de l'època contemporània, així com en l'aplicació que han tingut fins als nostres dies a través de les institucions i els seus agents.

CONTINGUTS:

1. Introducció.
 - 1.1. Aproximació als conceptes d'educació, socialització, educabilitat, ensenyament-aprenentatge.
 - 1.2. Els components d'una proposta educativa: finalitats, mode, pràctica, comunitat educativa, límits.
2. L'educació a l'època contemporània.
 - 2.1. La invenció moderna del subjecte.
 - 2.2. La societat com a referent pedagògic.
 - 2.3. La institucionalització de l'educació. Educació formal, educació no formal i educació informal.
3. Els antecedents de la pedagogia contemporània.
 - 3.1. El naturalisme.
 - 3.2. El positivisme.
 - 3.3. L'idealisme.
4. Els corrents pedagògics contemporanis.
 - 4.1. L'experimentació i la pedagogia activa.
 - 4.2. La pedagogia com a ciència de l'esperit.
 - 4.3. La pedagogia marxista.
 - 4.4. Les pedagogies antiautoritàries.
 - 4.5. El moviment de la desescolarització.
5. La pedagogia en aquest final de segle.
 - 5.1. La crisi de la modernitat i l'educació.
 - 5.2. Les noves tendències pedagògiques.

METODOLOGIA I PLA DE TREBALL:

a) Sessions de treball:

Les sessions constaran d'explicacions per part del professorat, lectura i comentari d'articles, textos i altres documents, projecció de vídeos i diapositives, treballs en petits grups, debats col·lectius i exposicions de treballs per part dels estudiants. Segons el desenvolupament de l'assignatura i del curs, hi haurà alguna conferència o altres activitats complementàries. És imprescindible l'assistència a classe per a seguir correctament el desenvolupament del programa de l'assignatura.

b) Treball en grup:

Es tracta de fer un treball a partir de la lectura d'una obra pedagògica contemporània, tot seguint les orientacions que es donaran a la classe. El treball consisteix en la redacció d'un informe escrit i en la realització d'una exposició oral a classe, basada en un esquema.

c) Treball individual:

Es tracta de redactar un assaig (6-8 pàgs.) sobre la pregunta: "Què és l'educació?" a partir de les explica-

cions, materials i lectures treballats a l'assignatura.

d) Comentari de text:

El dia assenyalat en la convocatòria d'exàmens caldrà realitzar un comentari a partir d'un text.

e) Horari de tutories i consulta:

És una part important de les activitats de l'assignatura i l'estudiant hauria d'assistir-hi sempre que ho necessiti. Es recomana mantenir almenys una entrevista o consulta per a cada un dels dos treballs de curs: manca de bibliografia, dubtes sobre el guió o l'estructura del treball...

AVALUACIÓ:

La nota final de l'assignatura serà la ponderació dels següents aspectes:

- Participació en les activitats de l'assignatura.....	2
- Treball de grup (informe escrit i exposició oral).....	3
- Treball individual escrit.....	3
- Comentari escrit.....	2
- Total.....	10

La suma només es farà quan els quatre apartats estiguin superats satisfactòriament. En cas contrari, l'estudiant s'haurà de presentar a la segona convocatòria.

BIBLIOGRAFIA:

Avanzini, G. *La pedagogia del siglo XX*. Madrid: Narcea, 1987.

Bowen, J. *Historia de la Educación Occidental*. 3 Vols. Barcelona: Herder, 1985.

Capitán Díaz, A. *Historia del pensamiento pedagógico en Europa*. 2 Vols. Madrid: Dykinson, 1984 / 1986.

Colom, A. J.; Mèlich, J. C. *Después de la modernidad. Nuevas filosofías de la educación*. Barcelona: Paidós, 1995.

Colom, A. J. i altres. *Teorías e instituciones contemporáneas de la educación*. Barcelona: Ariel, 1997.

Delgado, B (dir.) *Historia de la Educación en España y América*. 3 Vols. Madrid: SM, 1992, 1993 i 1994.

Delors, J. (dir.). *Educació: hi ha un tresor amagat a dins*. Barcelona: UNESCO, 1996.

Faure, E. i altres. *Aprender a Ser*. Madrid: Alianza / UNESCO, 1985.

Fullat, O. *Filosofías de la educación*. Barcelona: Paideia-CEAC, 1992.

Houssaye, J. (dir.). *Quinze pedagogs. La seva influència, avui*. Barcelona: UOC / Proa, 1995.

Juif, P.; Legrand, L. *Grandes orientaciones de la pedagogía contemporánea*. Madrid: Narcea, 1988.

Puig, J. M. *Teoría de la educación*. Barcelona: PPU, 1986.

Trilla, J. *Ensayos sobre la escuela*. Barcelona: Laertes, 1985.

Trilla, J. *La educación fuera de la escuela*. Barcelona: Planeta, 1985.

Expressió Plàstica i la seva Didàctica I

PROFESSOR: Josep VERNIS i BURÉS

Quadrimestral. 6 crèdits.

OBJECTIUS:

Donar a conèixer tècniques, procediments, eines i materials que juntament amb els conceptes bàsics de la matèria permetin d'utilitzar la plàstica com un llenguatge.

CONTINGUTS:

1. Estructuració de la plàstica com a llenguatge:

- 1.1. Elements bàsics: l'espai i el pla.
- 1.2. L'espai com un tot i el pla com a límit de l'espai.
- 1.3. Límits d'espai
- 1.4. Plans horitzontal, inclinat i vertical.

2. El punt:

- 2.1. El punt com a element gràfic mínim.
- 2.2. El punt en l'espai.
- 2.3. El punt sobre el pla.
- 2.4. Qualitat expressiva del punt.
- 2.5. Experimentació del punt sobre diferents suports amb materials diversos i utilització de diferents eines de treball.
- 2.6. Anàlisi posterior per arribar a conclusions sobre les possibilitats dels diferents suports (precís, rígid, dúctil, flexible...).

3. La línia:

- 3.1. Estudi de la línia com a dinàmica del punt.
- 3.2. La línia en l'espai.
- 3.3. La línia sobre el pla.
- 3.4. Capacitat expressiva de la línia: en ella mateixa o en funció de la narrativa.
- 3.5. Exercicis de línies.
- 3.6. Divisió dels límits d'espai.
- 3.7. Línies tancades.
- 3.8. Lectura de formes (contorn, entorn).
- 3.9. Exercicis.

4. El color:

- 4.1. Descomposició de la llum: prisma òptic. Tricromia.
- 4.2. Color matèria (pigmentació).
- 4.3. Colors primaris.
- 4.4. Gammes cromàtiques.
- 4.5. Exercicis sobre les gammes cromàtiques.
- 4.6. Comportament dels colors.
- 4.7. Exercicis de gradació del color (valors).
- 4.8. Colors càlids. Colors freds.
- 4.9. Exercicis d'aplicació del color: gammes, valors i transparències.
- 4.10. Anàlisi del contrast cromàtic.

5. Composició:

- 5.1. Entendre la composició com a ordenació subjectiva d'elements gràfics: punts-línies-formes-espais.
- 5.2. Simetries o asimetries.
- 5.3. Estructures de la composició: composicions geomètriques, orgàniques i mixtes.
- 5.4. Exercicis de composició a partir de les experiències obtingudes en el control de l'expressivitat de la línia.
- 5.5. Composició de línies que divideixen el límit d'espai.
- 5.6. Composició de formes tancades (contorn i entorn).
- 5.7. El ritme en la composició.
- 5.8. Elements que configuren el procés en el dibuix: anotació, esquema, encaix i esbós.
6. La matèria:
 - 6.1. Possibilitats expressives de la matèria.
 - 6.2. Textures.
 - 6.3. Texturació de la matèria per la seva manipulació.
 - 6.4. Imitació de matèries i textures.
 - 6.5. Composició de textures.
7. El volum:
 - 7.1. Volums en l'espai.
 - 7.2. Incidència de la llum.
 - 7.3. El buit com a volum inferior.
 - 7.4. Volums sobre el pla amb incidència de la llum (ombres-clarobscur).
 - 7.5. Volums geomètrics sobre el pla.
 - 7.6. Aplicació de gradacions de color per aconseguir aspectes de volum.
8. Proporcions:
 - 8.1. Dimensió.
 - 8.2. Relació de dimensió.
 - 8.3. Mòdul.
 - 8.4. Modulació de l'espai-modulació del pla.
 - 8.5. La figura humana.
9. Perspectiva:
 - 9.1. Concepte de distància.
 - 9.2. Exercicis de perspectiva per proporció-situació a diferents plans.
 - 9.3. Exercici de perspectiva amb límits de fuga (perspectiva paral·lela i cònica).
 - 9.4. Exercici de perspectiva mitjançant el color (sensació de profunditat).
10. Temps:
 - 10.1. Aspectes seqüencials.
 - 10.2. La seqüència: per mutació (modificacions), per mides (creixement i decreixement), per quantitat (divisió), per color (intensitats).
 - 10.3. La seqüència subjecta a una narrativa (guió literari).
 - 10.4. El flash-back (present-passat).
 - 10.5. El zoom (aproximació).

AVALUACIÓ:

Es realitzaran exercicis a partir de les propostes fetes de cada un dels conceptes que figuren en el programa. La nota final serà la mitjana de totes les notes obtingudes a partir de l'acceptació de tots els exercicis.

BIBLIOGRAFIA:

- Argan, G. C. *El arte moderno*. Madrid: Akal, 1991.
 Dondis, D. A. *La sintaxi de la imagen*. Barcelona: Gustavo Gili, 1990.

- Fabris, G. *Color (Proyecto y estética en las artes gráficas)*. Madrid: Ediciones Don Bosco, 1979.
- Frederiksen, N. *Libros del Arlequín*. Barcelona: Ediciones del Serbal, 1986.
- Maltese, C. *Las técnicas artísticas*. Madrid: Cátedra, 1980.
- Munari, B. *Diseño y comunicación visual*. Barcelona: Gustavo Gili, 1990.
- Panofski, E. *Estudios sobre iconología*. Madrid: Alianza Editorial, 1989.
- Pedrola, A. *Materials-procediments i tècniques pictòriques*. Barcelona: Barcanova, 1990.
- Read, H. *Historia de la pintura moderna*. Barcelona: Ediciones del Serbal, 1984.
- Rudolf, A. *Arte y percepción visual*. Madrid: Alianza Editorial, 1989.
- Russ, S. *Tratado de serigrafía artística*. Barcelona: Blume, 1972.

Coneixements Musicals i la seva Didàctica

PROFESSOR: Jaume AYATS i ABEYÀ

Quadrimestral. 6 crèdits.

CONTINGUTS:

1. Coneixement per la pràctica de cantar i del ritme i d'elements bàsics de grafia i teoria musical. Aquesta pràctica es farà amb la implicació activa de tots els estudiants i cercant que inclogui les implicacions didàctiques i funcionals de l'expressió musical. Pel que fa als coneixements teòrics, es tractaran:
 - 1.1. Signes gràfics generals i llur significat. Claus. Indicador de compàs i barres de compàs. Significació del disseny de les notes i de les pauses.
 - 1.2. Aspectes rítmics: la pulsació i el *tempo* com a mesura-patró de la durada dels sons. Relacions de ritmes bàsics i pauses, principalment dins de l'estructuració binària (negres, corxeres, blanques, rodones, semicorxeres, puntets, tresets). Experimentació, lectura i escriptura.
 - 1.3. Aspectes mètrics del ritme: accents en música i en la llengua parlada; el compàs com a motllo mètric; coneixement pràctic dels compassos simples (2/4, 3/4, i 4/4; noció del de 6/8). Els accents en les fórmules rítmiques.
 - 1.4. Aspectes melòdics: experimentació dels intervals bàsics a través de cantar, i coneixement de la plasmació gràfica (reconeixement, reproducció; lectura i escriptura). Reconeixement auditiu de les funcions tonals més bàsiques.
 - 1.5. Coneixement a través del cant en comú d'un conjunt de cançons que puguin tenir aplicació en la futura labor docent. Cada cançó serà comentada situant-la en una circumstància social i expressiva concreta. Elements bàsics d'una projecció de la veu expressiva i adequada a l'ensenyament. Treball sobre la flexibilitat de la veu i la modulació expressiva.
2. L'expressió musical en la vida de la societat i de les persones:
 - 2.1 Treball teòric —amb referència contínua a l'entorn social— sobre com actua l'activitat musical en la nostra vida quotidiana, quins valors i característiques s'atribueixen a diferents expressions musicals i diferents situacions socials. Observació de la consideració i l'ús social de diverses músiques, i sobre el valor educatiu que pot tenir prendre consciència d'aquests usos. La diversitat social i els múltiples camins de formació de la sensibilitat personal a través de diferents músiques.
 - 2.2. Elaboració d'un treball individual al voltant d'una experiència musical. Haurà d'incloure una observació guiada pel professor, una valoració del fet social i personal que possibilita aquella situació musical i una valoració personal de l'estudiant al voltant d'aquella activitat.
3. Elements de reflexió sobre un ensenyament significatiu de l'activitat musical i les conseqüents aplicacions pedagògiques.
 - 3.1. Reflexió sobre les capacitats musicals de totes les persones i sobre el paper de l'ensenyament musical en la formació dels alumnes. Reflexió sobre l'activitat musical en els vessants creatiu, corporal i afectiu.

AVALUACIÓ:

L'avaluació es realitzarà a partir de tres activitats específiques. A més, el professor tindrà en compte la participació activa i la demostració de coneixements i d'habilitats de cada estudiant a l'aula. Les tres activitats es concretaran: en una prova de coneixements i de reflexió sobre el fet social i l'aprenentatge de la música; un treball fet a partir de l'observació metòdica d'una situació del nostre entorn on hi intervingui l'expressió musical; una prova personalitzada per a avaluar les habilitats musicals i els recursos expressius.

BIBLIOGRAFIA:

- Adell, J. E. *Música i simulacre a l'era digital*. Lleida: Pagès Editors, 1997.
- Aiats, J. Existeix, la cançó infantil? (de l'etiqueta, la classificació i l'ús), dins *Actas del primer Congreso de la Sociedad Ibérica de Etnomusicología* (1995), pp. 23-29. Sabadell: La mà de guido, 1996.
- Blacking, J. *Fins a quin punt l'home és músic?* (1997-2). Vic: Eumo Editorial, 1994
- Blacking, J. *Music, Culture, Experience. Selected Papers of John Blacking*. Xicago: The University of Chicago Press, 1995.
- Busqué, M. *Violet Sant Pere / Violet Sant Pau*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1977-1981.
- Busqué, M.; Pujol, A. *Ximic*. Berga: Amalgama Edicions, 1996.
- Candé, R. *Diccionari de la Música*. Barcelona: Edicions 62, 1967.
- Colwell, R. J. (ed.). *Basic Concepts in Music Education*. Niwot: University Press of Colorado, 1991.
- Fubini, E. *La Estética Musical desde la Antigüedad hasta el siglo XX*. Madrid: Alianza Editorial, 1986.
- Hennion, A. *Comment la musique vient aux enfants. Une anthropologie de l'enseignement musical*. París: Anthropos, 1988.
- Hennion, A. *La Passion musicale*. París: Métaillé, 1993.
- Leppert, R.; McClary, S. (eds.). *Music and Society*. Cambridge: Cambridge University Press, 1990 (1987).
- Magrini, T. (ed.). *Uomini e Suoni*. Bolònia: CLUEB, 1995.
- Maidéu, J. *Assaig. Cançons i Exercicis*. Vic: Eumo Editorial, 1988.
- Maidéu, J. *Llibre de Cançons. Crestomatia de Cançons Tradicionals Catalanes*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
- Martorell, O.; Valls, M. *Síntesi històrica de la música catalana*. Barcelona: Llar del Llibre, 1985.
- Merriam, A. P. *The Anthropology of Music*. Evaston: Northwestern University Press, 1964.
- Robertson, A.; Stevens, D. (eds.). *Historia General de la Música*. (4 vol.) Madrid: Istmo, 1982.
- Small, C. *Música. Sociedad. Educación*. Madrid: Alianza Editorial, 1989 (1980).
- Tulón, C. *La veu. Tècnica vocal per a la rehabilitació*. Barcelona: Columna, 1995.

Psicologia Evolutiva

PROFESSORA : Anna PUJOL i COSTA

Quadrimestral. 4,5 crèdits

INTRODUCCIÓ:

L'objectiu general de l'assignatura és conèixer com i quins són els canvis que es produeixen en el desenvolupament de l'ésser humà des que neix fins a l'etapa de l'adolescència.

Es tracta d'aconseguir una comprensió de les parts que componen la globalitat de l'ésser humà, des de les emocions i sentiments a les conductes i pensaments en cadascuna de les etapes. Es procurarà destacar de manera específica i integradora àmbits com el llenguatge, la socialització, l'afectivitat, la psicomotricitat i la intel·ligència.

L'enfocament que es donarà a l'assignatura parteix d'una visió contextualitzadora i interaccionista del desenvolupament; és a dir, un enfocament bio-psico-social.

També es procurarà establir lligams funcionals i d'aplicabilitat entre la psicologia del desenvolupament i el marc educatiu, i la facilitació de la capacitat d'anàlisi i d'observació dels comportaments.

CONTINGUTS:

1. Introducció a la Psicologia Evolutiva:
 - 1.1. Introducció històrica.
 - 1.2. Característiques del desenvolupament.
 - 1.3. Factors que incideixen en el procés de desenvolupament-aprenentatge.
 - 1.4. El paper de la cultura i l'educació.
 - 1.5. Objectius maduratsius.
2. Teories sobre el desenvolupament:
 - 2.1. Teoria psicoanalítica: Freud, Spitz, Erikson.
 - 2.2. Teories conductistes: Watson, Pavlov, Thorndike, Skinner, Bandura.
 - 2.3. La teoria historicocultural de Vigotski.
 - 2.4. La teoria psicogenètica de Piaget.
 - 2.5. La teoria sociogenètica de Wallon.
 - 2.6. La teoria madurativa de Gessell.
 - 2.7. La psicologia de la Gestalt: Wertheimer, Köhler i Koffka.
3. El desenvolupament abans del naixement:
 - 3.1. Els inicis de la vida.
 - 3.2. La conducta fetal.
 - 3.3. Sensacions prenatales.
4. La lactància (0-1 anys):
 - 4.1. Comportament reflex.
 - 4.2. Desenvolupament psicomotor.
 - 4.3. Activitats cognitives.
 - 4.4. Conducta emocional i social.
5. La infància dels 2 als 3 anys:
 - 5.1. Desenvolupament físic motor.
 - 5.2. Les activitats mentals i lingüístiques.
 - 5.3. Conducta emocional i social.
6. La infància dels 4 als 6 anys:

- 6.1. Desenvolupament físic i motor.
- 6.2. Activitats cognitives i verbals.
- 6.3. Conducta emocional i social.
- 6.4. Característiques de l'activitat lúdica i productiva.
- 7. La infància mitjana dels 6 als 10 anys:
 - 7.1. Desenvolupament físic i motor.
 - 7.2. Modificacions estructurals de les funcions cognitives i verbals.
 - 7.3. Conducta emocional, social i moral.
 - 7.4. Desenvolupament psicosexual.
 - 7.5. Característiques de les activitats.
- 8. La preadolescència, dels 11 als 14 anys:
 - 8.1. Canvis fisiològics.
 - 8.2. Canvis cognitius.
 - 8.3. Afectivitat i socialització.
 - 8.4. Desenvolupament psicosexual.
 - 8.5. Interessos i actituds.
- 9. Observació i educació:
 - 9.1. Metodologia en Psicologia Evolutiva.
 - 9.2. Estratègies d'investigació.
 - 9.3. Escales observacionals del desenvolupament.

AVALUACIÓ:

L'avaluació es durà a terme mitjançant proves escrites, comentaris i recensions de textos i activitats sobre el contingut del programa. Al mateix temps es valorarà la participació activa en la dinàmica de l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA:

- Ajuriaguerra, J. de. *Manual de Psiquiatria Infantil*. Barcelona: Toray-Masson, 1983.
- Bettelheim, B. *No hay padres perfectos*. Barcelona: Crítica, 1988.
- Coll, C.; Marchesi, A.; Palacios, J. (Comps.). *Desarrollo psicológico y Educación, I. Psicología Evolutiva*. Madrid: Alianza Editorial, 1990.
- Corkille Briggs, D. *El niño feliz. Su clave psicológica*. Barcelona: Gedisa, 1991.
- Delval, J. *Crece y pensar*. Barcelona: Paidós, 1989.
- Freud, A. *Psicoanálisis per a pedagogs*. Vic: Eumo Editorial, 1990.
- Marchesi, A.; Carretero, M.; Palacios, J. *Psicología evolutiva*. Madrid: Alianza Editorial, 1983.
- Martí, E. *Psicología Evolutiva. Teorías y ámbitos de Investigación*. Barcelona: Anthropos, 1991.
- Maslow, A. *El hombre autorrealizado. Hacia una psicología del ser*. Barcelona: Kairós, 1991.
- Osterrieth, P. *Psicología Infantil*. Madrid: Morata, 1991.
- Thang-Thong, *Los estadios del niño en la psicología evolutiva. Los sistemas de Piaget, Wallon, Gessell y Freud*. Madrid: Pablo del Río, 1981.
- Tonucci, F. *L'infant i nosaltres*. Vic: Eumo Editorial, 1989.
- Triadó, C. (coord.) *Psicología Evolutiva*. Vic: Eumo Editorial, 1993.

Llengua I

PROFESSORS: Josep FORNOLS i PUIGORIOL
Josep TIÓ i CASACUBERTA

Quadrimestral. 4,5 crèdits.

OBJECTIUS:

Reflexionar sobre el fet lingüístic i analitzar-lo com a mitjà d'expressió, de comunicació i d'aprenentatge personal, com a element identificador i cohesionador de la nació i com a instrument professional de tots els docents.

CONTINGUTS:

1. Escola i aprenentatge de la llengua: visió general.
2. Aspectes psicolingüístics, sociolingüístics i organitzatius de l'ensenyament escolar de la llengua : aprenentatge natural i escolar de la L1 i de la L2; la immersió lingüística; ensenyament i aprenentatge del castellà i de les llengües estrangeres.
3. Descripció contrastiva dels sistemes fonètic, morfosintàctic i lexicosemàntic del català i del castellà.
4. El model de llengua per a l'ensenyament: els diversos registres orals i escrits. La norma. La variació lingüística. La interferència. Anàlisi d'errors.
5. Programació general de l'àrea de llengua segons l'ordenació curricular de la reforma: ús i comunicació lingüístics/treball sistemàtic de llengua. Les quatre habilitats lingüístiques de comprendre i expressar-se oralment i per escrit.
6. Els apartats que articulen l'estudi de la llengua: fonètica i fonologia, morfologia, sintaxi, lèxic, semàntica... Terminologia específica de l'àrea.
7. Les eines bàsiques per al mestre en el treball de llengua: el folklore, els repertoris de recursos orals i escrits, els aparells audiovisuals i informàtics, els llibres de text, les gramàtiques, els diccionaris i els vocabularis, les revistes especialitzades, etc.

TREBALLS, PROVES I AVALUACIÓ:

Tenint en compte que els programes de llengua de Mestre són eminentment de didàctica (és a dir, que tenen com a objectiu ensenyar els futurs mestres a ensenyar), cal suposar en els estudiants un domini complet de totes les estructures de la llengua, damunt les quals reposen les reflexions i les tècniques didàctiques que són l'objectiu del programa. Per aquesta raó es faran proves de normativa durant el curs; haver superat tals proves és un requisit indispensable per a poder ser avaluat d'aquesta assignatura.

L'avaluació de la matèria es farà tenint en compte el conjunt de notes de les activitats de classe.

BIBLIOGRAFIA:

Actes del 2n simposi sobre l'ensenyament del català a no-catalanoparlants, 2 vols. Vic: Eumo Editorial, 1991-1992.

Artigal, J. M. *La immersió a Catalunya*, 1a ed. Vic: Eumo Editorial, 1989.

Disseny curricular. Ensenyament Primari. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1990.

Escola catalana, XXV, novembre 1992, n. 274 (Monografia dedicada a la immersió).

López del Castillo, Ll. *Llengua standard i nivells de llenguatge*. 1a ed. Barcelona: Laia, 1976.

Tió, J. *L'ensenyament del català a no-catalanoparlants*. Vic: Eumo Editorial, 1981.

Comunicació Audiovisual

PROFESSOR: Miquel PÉREZ i MAS

Quadrimestral. 4,5 crèdits.

INTRODUCCIÓ:

Fins fa ben poc els nens i nenes rebien la major part de la informació en el marc familiar. Actualment, però, els nens viuen envoltats d'una gran quantitat d'estímul audiovisuals i quan arriben a l'escola tenen ja una considerable experiència com a consumidors d'audiovisuals. A més, els mitjans audiovisuals unifiquen gustos, condicionen comportaments i potencien impulsos d'imitació, de consum... Cal, doncs, acostumar els alumnes a rebre i processar correctament aquest cabal informatiu perquè sigui assumit amb llibertat, és a dir, d'una manera intel·ligent i crítica. Aquesta assignatura pretén introduir els futurs mestres en la comprensió dels mitjans de comunicació que vehiculen els seus missatges a través de les imatges i els sons.

OBJECTIUS:

- Motivar el futur ensenyant en la utilització i l'anàlisi dels mitjans audiovisuals.
- Introduir els estudiants en el coneixement del llenguatge i la tecnologia dels mitjans audiovisuals.
- Conèixer els recursos tecnològics audiovisuals més utilitzats en l'ensenyament i la seva explotació didàctica.

CONTINGUTS:

1. Realitat, representació i comunicació.
2. Lectura i anàlisi d'imatges:
 - 2.1. Elements bàsics de la imatge: punt, línia, forma, llum, color, enquadrament, composició, temps, so i text.
 - 2.2. Característiques bàsiques de la imatge: propostes metodològiques per a la lectura de missatges audiovisuals.
3. Els mitjans icònics:
 - 3.1. Els mitjans iconicoestàtics: història, tecnologia i llenguatge de la fotografia.
 - 3.2. Els mitjans iconocinètics, el cinema: tecnologia del cinema. Formació i desenvolupament del llenguatge cinematogràfic. Estructura i organització de la producció cinematogràfica. El cinema, fenomen industrial.
 - 3.3. Els mitjans iconocinètics electrònics: història i tecnologia de la televisió. Estructura d'un estudi de televisió i fases de la producció de programes. El vídeo, apèndix televisiu. Tecnologia i llenguatge videogràfics. El llenguatge electrònic.
4. Didàctica i recursos audiovisuals:
 - 4.1 El retroprojector, el projector de cossos opacs i el projector de diapositives.
 - 4.2 El vídeo, eina d'observació, de pas i de creació.
 - 4.3 Noves tecnologies optoelectròniques i telemàtiques.

AVALUACIÓ:

Continuada a través de l'assistència activa a les classes, per mitjà de petits treballs que s'aniran proposant al llarg del curs i algunes proves parcials.

BIBLIOGRAFIA:

Aparici, R.; García, A.; Valdívia, M. *La imagen*. Madrid: UNED, 1992.

- Dondis, D. A. *La sintaxis de la imagen*. Barcelona: Gustavo Gili, 1976.
- Ferrés, J.; Bartolomé, A. R. *El vídeo, enseñar vídeo, enseñar con el vídeo*. Barcelona: Gustavo Gili, 1991.
- Font, D. *El poder de la imagen*. Barcelona: Salvat, 1981.
- Fontcuberta, J. *Fotografía: conceptos y procedimientos*. Barcelona: Gustavo Gili, 1990.
- Gubern, R. *Historia del cine*. 2 vols. Barcelona: Lumen, 1973.
- Gubern, R. *Mensajes icónicos en la cultura de masas*. Barcelona: Lumen, 1974.
- Gubern, R. *La mirada opulenta. Exploración de la iconosfera contemporánea*. 2a ed. Barcelona: Gustavo Gili, 1992.
- Mallas, S. *Video y enseñanza*. Barcelona: Edicions de la Universitat de Barcelona, 1985.
- Martínez Abadía, J. *Introducción a la tecnología audiovisual. Televisión, vídeo, radio*. Barcelona: Paidós Ibérica, 1992.
- Pardo, J. R. *Esto es televisión*. Barcelona: Salvat, 1982.
- Pérez, M. *Diccionari dels mitjans audiovisuals*. Vic: Eumo Editorial, 1995.
- Ramírez, J. A. *Medios de masas e historia del arte*. Madrid: Cátedra, 1976.
- Ratzke, 'D. *Manual de los nuevos medios. El impacto de las tecnologías en la comunicación del futuro*. Barcelona: Gustavo Gili, 1986.
- Roda, F. J.; Beltran, R. *Información y comunicación, los medios y su aplicación didáctica*. Barcelona: Gustavo Gili, 1988.
- Romaguera, J. i altres. *El cinema a l'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1986.
- Soler, L. *La televisión, una metodología para su aprendizaje*. Barcelona: Gustavo Gili, 1988.
- Sougez, M. L. *Historia de la fotografía*. 4a. ed. Madrid: Cátedra, 1991.

Fonaments Informàtics i Audiovisuals

PROFESSORS: Marta MARIMON i MARTÍ
Joan VANCELLS i FLOTATS
Montserrat CASAS i CASACUBERTA

Quadrimestral. 4,5 crèdits.

INTRODUCCIÓ:

L'assignatura, que consta d'1,5 crèdits de teoria i 3 de pràctica, és bàsicament una introducció-aprofundiment en el maneig de l'ordinador i en el domini tècnic dels recursos informàtics descrits en els continguts. Els coneixements teòrics d'informàtica es redueixen a aquelles nocions bàsiques imprescindibles, ja que es pretén que l'estudiant passi la major part del temps treballant directament amb l'ordinador. Tampoc no s'aprofundeix en l'aplicació dels recursos informàtics a les diverses àrees del Disseny Curricular d'Educació Infantil i Primària, cosa que ja es fa des d'altres assignatures de la carrera de Mestre.

Hom treballa a partir de dossiers per tal que cada estudiant pugui anar al seu ritme i el professor pugui fer la feina de supervisió i assessorament de manera òptima. Apart de les sessions de treball, és aconsellable que l'estudiant practiqui lliurement amb l'ordinador per consolidar els coneixements adquirits. També es pretén que apliqui els recursos informàtics apresos en la realització de tasques diverses fora de l'assignatura de Fonaments Informàtics.

OBJECTIUS:

1. Adquirir la capacitat de treballar pràcticament amb l'ordinador.
2. Adquirir uns coneixements teòrics bàsics sobre el que és un sistema informàtic i com funciona.
3. Tenir consciència de les facilitats que l'aplicació de l'eina informàtica comporta per a diverses tasques tant de la carrera de Mestre com en l'exercici de la docència del mestre d'ensenyament primari.

CONTINGUTS:

1. Nocions teòriques bàsiques d'informàtica:
 - 1.1. Elements bàsics de maquinari i programari.
 - 1.2. Estructura d'un sistema informàtic.
 - 1.3. Funcionament d'un ordinador.
2. L'entorn operatiu Windows 95:
 - 2.1. Elements de la pantalla de treball.
 - 2.2. Accions sobre les finestres.
 - 2.3. L'explorador del Windows
3. El processador de textos Word 6.0:
 - 3.1. Accions sobre els documents.
 - 3.2. Aspecte i format del text.
 - 3.3. Tabuladors i sangries.
 - 3.4. Encapçalaments i peus de pàgina.
 - 3.5. Taules.
 - 3.6. Columnes periodístiques.
 - 3.7. Inserir imatges i símbols.
 - 3.8. La barra de dibuix.
 - 3.9. Plantilles i formularis.
 - 3.10. Combinar correspondència.

AVALUACIÓ:

Per aprovar l'assignatura caldrà superar una prova individual que es farà al final del quadrimestre.

BIBLIOGRAFIA:

L'enfocament que es dona a l'assignatura i la ràpida evolució que segueixen les publicacions informàtiques fan aconsellable que la bibliografia es lliuri en el moment de començar el curs, per tal d'adaptar-la a les darreres novetats editorials.

Pràctiques I

PROFESSORA: Neus SOL i MAURI
Cristina JURADO i VERDAGUER

COORDINACIÓ DE PRÀCTIQUES: Provi DAUFÍ i MORESO

Quadrimestral. 3,5 crèdits.

L'assignatura de Pràctiques I és una part del *Practicum* total que realitzarà l'estudiant al llarg dels estudis de Mestre. Aquesta primera part es configura com a una introducció a la realitat escolar en un centre d'Educació Infantil.

TEMPORALITZACIÓ:

Els estudiants assisteixen a un centre escolar durant dues setmanes, matí i tarda, del mes de febrer.

ACTIVITATS:

El treball que s'ha de realitzar a Pràctiques I serà dirigit pel professor de Didàctica General, amb la qual cosa es posaran en contacte els aspectes teoricopràctics d'aquesta assignatura amb les Pràctiques a l'escola. En aquest primer període d'estada en un centre escolar, la tasca de l'estudiant serà fonamentalment la d'utilitzar instruments d'observació (diari, fitxes...) per a recollir dades sobre els grups d'alumnes i les diverses activitats escolars, dades que posteriorment seran analitzades i aprofundides amb la resta de companys del grup en el marc de l'assignatura de Didàctica General. Amb la recollida de dades i el seu comentari caldrà elaborar una Memòria de Pràctiques que l'estudiant ha de presentar seguint els criteris que donarà el professor o professora corresponent.

CICLES I ESCOLA ON FER LES PRÀCTIQUES:

Lloc: Escola proposada per l'estudiant, d'acord amb la Coordinació de Pràctiques.

Nivell: Els estudiants d'Educació Infantil realitzaran les pràctiques a Primària (de 1r a 6è).

AVALUACIÓ:

Les responsables de l'avaluació d'aquesta assignatura són les professores de Didàctica General, que fonamentaran la seva avaluació en la Memòria de Pràctiques, en les activitats realitzades a classe entorn de les Pràctiques i en els possibles comentaris que l'escola de Pràctiques els pugui fer arribar.

Assignatures obligatòries de segon curs

Llengua II

PROFESSORA: Maria Carme BERNAL i CREUS

Anual. 9 crèdits.

OBJECTIUS:

1. Oferir una visió general de l'organització dels continguts de llengua a l'escola bàsica, posant èmfasi en els que corresponen a l'etapa d'Educació infantil.
2. Familiaritzar l'estudiant amb les principals metodologies i enfocaments sobre l'aprenentatge de la llengua escrita i capacitar-lo per a l'aplicació correcta a l'escola d'aquells que actualment ajuden a fer progressar l'infant respectant el seu propi ritme de treball tot fent-lo participar en el propi procés d'aprenentatge.
3. Mostrar una visió general de quin hauria de ser el tractament de la llengua oral a l'escola infantil i fer conèixer amb profunditat la progressió lingüística oral dels infants de 0-6 anys.
4. Ajudar a valorar i elaborar materials didàctics adients als objectius de cada apartat de l'àrea de llengua. Incidir en la programació de continguts d'acord amb els criteris actuals especificats en el marc curricular base.
5. Fer conèixer les pautes d'observació i avaluació correctes aplicades a l'aprenentatge de la llengua oral i escrita de la primera etapa educativa que ajudin a entendre la progressió dels alumnes des de les seves capacitats.

CONTINGUT:

1. L'organització del currículum de l'etapa d'Educació Infantil:
 - 1.1. Organització dels continguts de llengua en el disseny curricular d'Educació Infantil i primària.
 - 1.2. L'àrea III: Intercomunicació i Llenguatges. Funcions del llenguatge verbal.
 - 1.3. La seqüenciació dels continguts de l'Àrea III (llenguatge verbal) a l'Educació Infantil.
2. Les habilitats de llengua oral a l'Educació Infantil i al Cicle Inicial:
 - 2.1. Relació text oral i text escrit. Trets específics i comuns.
 - 2.2. Característiques de la llengua oral a les primeres edats. La conversa infantil. Desenvolupament del llenguatge i escola.
 - 2.3. La comprensió oral: programació, metodologia, recursos i pautes d'observació-avaluació.
 - 2.4. L'expressió oral: programació, metodologia, recursos i pautes d'observació-avaluació.
 - 2.5. Didàctica de la llengua oral a les aules d'immersió.
3. Les habilitats de llengua escrita a l'Educació infantil i al Cicle inicial:
 - 3.1. Característiques generals de la llengua escrita.
 - 3.2. Principals metodologies i enfocaments de l'aprenentatge de la llengua escrita a l'escola.
 - 3.3. L'aprenentatge de la lectura:
 - 3.3.1. Evolució del procés lector i de les habilitats implicades en la lectura. Adquisició dels mecanismes bàsics i progressió de la comprensió. El text i la imatge en l'adquisició de la llengua escrita receptiva.
 - 3.3.2. El sistema fonològic de la llengua catalana: relació entre sons, fonemes i grafies: principals dificultats i grau de seguretat o inseguretat en la lectura. Criteris d'elocució i ortoèpia.
 - 3.3.3. El treball de lectura a Parvulari i Cicle Inicial: programació, metodologia i pautes d'observa-

ció-avaluació.

3.3.4. Principals dificultats de lectura.

3.4. L'aprenentatge de l'escriptura:

3.4.1. Evolució de la composició escrita i de les habilitats implicades en l'escriptura. Adquisició dels mecanismes bàsics i nivells d'aprenentatge.

3.4.2. El sistema fonològic de la llengua catalana: quadre de correspondències so-grafia: principals dificultats i grau de seguretat o inseguretat en l'escriptura.

3.4.3. Anàlisi de les produccions escrites de les primeres edats: principals errors d'ortografia natural i de narrativitat.

3.4.4. Aspectes evolutius de l'escriptura.

3.4.5. El treball d'escriptura a Parvulari i al Cicle Inicial: programació, metodologia i pautes d'observació-avaluació.

3.4.6. Principals dificultats d'escriptura.

3.5. La llengua escrita a les aules d'immersió.

METODOLOGIA:

El programa del curs es durà a terme procedint per informació de continguts. Els estudiants podran participar en cadascun dels apartats preparant exercicis, exposant lectures diverses, programant unitats didàctiques o aportant informació.

Caldrà la lectura de dos llibres monogràfics, el tema dels quals tindrà relació amb el contingut del programa.

Al llarg del curs els estudiants realitzaran dos treballs, les característiques dels quals es comentaran a l'inici de cada quadrimestre.

AVALUACIÓ:

Hi haurà tres proves parcials de continguts, dues en acabar el primer quadrimestre i l'altra a finals del segon. L'examen final, al mes de juny, podrà representar per als qui ho desitgin una recuperació de la primera prova, de la segona o de totes dues.

No hi haurà proves específiques de normativa, però qualsevol examen, exercici o treball que presenti dificultats en aquest sentit no podrà ser avaluat de contingut (el límit màxim d'errors és de deu, incloses les reiteracions d'un mateix error i amb independència de la llargada del text).

La nota final del curs serà la mitjana de les notes dels exàmens, dels dos treballs i del conjunt de les activitats realitzades puntualment. Perquè es pugui fer mitjana, cal que cadascun dels apartats tingui, com a mínim, un aprovat.

BIBLIOGRAFIA:

- Assessoria Didàctica del Català, *Vocabulari bàsic infantil i d'adults*. Barcelona: Biblograf, 1978.
- Baucells, A. i altres. *Cercamots del Primer diccionari: Aplicació informàtica*. Vic: Eumo Editorial, 1997.
- Bigas, M. i altres. *Jocs de llenguatge: jocs d'expressió*. Barcelona: Teide, 1985.
- Bigas, M. i altres. *Jocs de llenguatge: jocs de sons i de lletres*. Barcelona: Teide, 1983.
- Bush, W. i Giles, M. T. *Como desarrollar las aptitudes psicolingüísticas*. Barcelona: Fontanella, 1974.
- Calmy, G. *La educación del gesto gráfico*. Barcelona: Fontanella, 1976.
- Camps, A. *La gramàtica a l'escola bàsica*. Barcelona: Barcanova, 1988.
- Cassany, D. *Ensenyar llengua*. Barcelona: Graó, 1993.
- Cassany, D. *Descriure escriure*. Barcelona: Empúries, 1987.
- Cassany, D. *La cuina de l'escriptura*. Barcelona: Empúries, 1993.
- Codina, F. i Fargas, A. *Proposta de classificació dels errors d'ortografia*. Vic: Eumo Editorial, 1988.
- Colomer, T.; Camps, A. *Ensenyar a llegir, ensenyar a comprendre*. Barcelona: Rosa Sensat / Ed. 62, 1991.

- Cormand, J. M. *Les lletres de colors*. Barcelona: Casals, 1983.
- Currículum d'Educació Infantil*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament, 1992.
- Currículum d'Educació Primària*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament, 1992.
- Diversos Autors, *Actes de les Jornades: "Noves perspectives sobre la representació escrita en el nen"*. Barcelona: IME, 1982.
- Duran, T.; Ros, R. *Primeres literatures. Llegir abans de saber llegir*. Barcelona: La Galera, 1998.
- Freinet, C. *El text lliure*. Barcelona: Laia, 1977.
- Galí, A. *L'ensenyament de l'ortografia als infants*. Barcelona: Barcino, 1971.
- Montessori, M. *La descoberta de l'infant*. Vic: Eumo Editorial, 1984.
- Solé, I. *Estratègies de lectura*. Barcelona: Graó, Editorial / ICE, 1992.
- Teberoski, A. *Psicopedagogia del llenguatge escrit*. Barcelona: IME, 1987.
- Triadó, C. *Els inicis del llenguatge*. Barcelona: Laia, 1982.
- Wells, G. *Aprender a leer y escribir*. Barcelona: Cuadernos de Pedagogía / Laia, 1988.

Revistes

- Guix, núm. 219, gener 1996.
- Perspectiva escolar, núm 89 i 129.

A l'inici de cada tema es recomanaran altres materials bibliogràfics.

Desenvolupament Psicomotor

PROFESSORA: Núria FRANC i BATLLE

Anual. 7,5 crèdits.

PRESENTACIÓ:

Parlar de desenvolupament psicomotor és parlar de globalitat perquè aquesta paraula n'unifica dues de prou significatives: "psico" i "motor". La primera fa referència a l'activitat psíquica amb els seus components afectius i cognitius; en canvi la segona, denota la funció motriu, que es manifesta amb el moviment, per al qual el cos disposa de tota una base neurofisiològica. Unificar aquests dos conceptes suposa entendre el subjecte com una unitat psicossomàtica indissociable. Es tracta de retrobar la dimensió psíquica del cos i la dimensió corporal del psiquisme.

OBJECTIUS:

1. Oferir una visió general de la importància del desenvolupament psicomotor durant la infància i dels principals factors que hi intervenen. En el decurs de l'assignatura es procurarà que l'estudiant augmenti els coneixements i també que posseeixi recursos i reflexions que afavoreixin la integració teoricopràctica de cada tema.
2. Col·laborar en el procés de formació personal-professional dels estudiants per tal que, depassant l'àmbit estrictament acadèmic dels coneixements, puguin integrar-los al màxim i construir criteris.

CONTINGUTS:

Aspectes teòrics:

1. El moviment i el desenvolupament psicomotor (DP).
 - 1.1. El moviment com activitat de relació i activitat significativa.
 - 1.2. Factors maduratius, psicoafectius i socials del (DP).
 - 1.3. Eixos de DP.
2. Nivells d'organització i blocs de continguts.
 - 2.1. Nivells d'organització psicomotriu:
 - 2.1.1. Organització tònica
 - 2.1.2. Organització sensomotriu.
 - 2.1.3. Organització cognitiva.
 - 2.1.4. Organització simbòlica.
 - 2.2. Blocs de continguts:
 - 2.2.1. Consciència corporal
 - 2.2.2. Orientació, organització i estructuració de l'espai
 - 2.2.3. Orientació, organització i estructuració del temps
 - 2.2.4. Habilitats motrius bàsiques.
3. El desenvolupament psicomotor de 0 a 6 anys:
 - 3.1. Bases neurològiques del DP.
 - 3.2. Nocions d'anatomia i fisiologia del sistema nerviós.
 - 3.3. Etapes del DP.
4. La psicomotricitat i la intervenció psicomotriu:
 - 4.1. Recorregut històric del concepte de psicomotricitat.
 - 4.2. Principals tendències actuals.
 - 4.3. Currículum de psicomotricitat.

5. Observació de conductes psicomotrius:

5.1. Paràmetres d'observació.

5.2. Registres d'observació.

Aspectes pràctics:

6. Observació i anàlisi de vídeos d'infants de diferents edats.

7. Treball corporal pràctic dels estudiants en situació de joc i activitat psicomotriu.

8. Observació directa de sessions de psicomotricitat.

AVALUACIÓ:

L'avaluació serà contínua. Es valorarà l'assistència i la participació activa a les sessions teòriques i pràctiques i també la capacitat crítica dels estudiants. Es realitzaran puntualment treballs a classe a partir de temes del curs. La mecànica de realització d'aquests treballs es consignarà en el moment d'iniciar l'assignatura.

Caldrà superar una prova d'avaluació escrita sobre els continguts del programa.

BIBLIOGRAFIA:

- Àngel, C. *El desenvolupament del comportament psicomotor dels nens*. Barcelona: Fontanella, 1980
- Anton, M. *La psicomotricitat als primers anys d'escola*. Barcelona: Barcanova, 1981.
- Armengol, J. i altres. *Trompítzol*. Vic: Eumo Editorial.
- Bernard, M. *El cuerpo*. Barcelona: Paidós Ibérica, 1985.
- Da Fonseca, V. *Ontogénesis de la motricidad*. Madrid: Nuñez Editor, 1988.
- Da Fonseca, V. *Filogénesis de la motricidad*. Madrid: Nuñez Editor, 1984.
- Da Fonseca, V. *Estudio y génesis de la Psicomotricidad*. Barcelona: Inde, 1996
- Defontaine, J. *Terapia y reeducación psicomotriz*, Barcelona: Médica-Técnica, 1978.
- Gassier, J. *Manual del desarrollo psicomotor del niño*. Barcelona: Paidós/Masson, 1992.
- Gesell, A. *El niño de 1 a 5 años*. Buenos Aires: Paidós, 1985.
- Koupernic, C. *Desarrollo psicomotor de la primera infancia*. Barcelona: Luis Miracle, 1967.
- Lagrange, G. Educación Psicomotriz. *Educación* 29, 1983.
- Lapierre, A. Aucouturier, B. *Simbología del movimiento*. Barcelona: Científico-Médica, 1977
- Lapierre, A.; Aucouturier, B. *Los contrastes*. Barcelona: Científico-Médica, 1974
- Lapierre, A. *Educación psicomotriz en la escuela maternal*. Barcelona: Científico-Médica, 1977
- Lapierre, A. *El adulto frente al niño de 0 a 3 años*. Barcelona: Científico-Médica, 1977.
- Le Boulch, J. *Hacia una ciencia del movimiento humano*. Barcelona: Paidós Ibérica, 1984.
- Le Boulch, J. *La educación por el movimiento*. Buenos Aires: Paidós, 1972.
- Le Boulch, J. *El desarrollo psicomotor desde el nacimiento a los 6 años*, Buenos Aires: Paidós, 1995
- Maigre, A.; Destrooper, B. *La educación psicomotora*. Buenos Aires: Morata, 1976.
- Odena, P. *Educació psicomotriu*. Barcelona: Rosa Sensat, 1979.
- Pastor Pradillo, J. L. *Psicomotricidad escolar*. Universidad de Alcalá, 1994
- Piaget, J. *Seis estudios de psicología*. Barcelona: Seix Barral, 1976.
- Shilder, P. *Imagen y apariencia del cuerpo humano*. Barcelona: Paidós, 1983.
- Stambak, M. *Tono y psicomotricidad*. Barcelona: Pablo del Río.
- Vayer, P. *El diálogo corporal*. Barcelona: Científico-Médica, 1972.
- Vayer, P. *El niño frente al mundo*. Barcelona: Científico-Médica, 1973.
- Wallon, H. *Los orígenes del carácter en el niño*. Barcelona: Lautaro, 1965.

Psicologia Educativa

PROFESSORS: Montse BENLLOCH i BURRULL
Àngel SERRA i JUBANY

Quadrimestral. 4,5 crèdits.

INTRODUCCIÓ:

L'objectiu general de l'assignatura és explorar un seguit de coneixements psicològics que ens ajudin a comprendre el procés d'ensenyament-aprenentatge. Veure de quina manera podem fer servir les variables psicològiques per tal de millorar l'efectivitat del procés d'aprenentatge i de la intervenció educativa. També remarcar l'especial interès que els estudiants sàpiguen analitzar i intervenir, en la mesura que sigui possible, sobre els aspectes emocionals dels alumnes, dels mateixos mestres i dels pares.

CONTINGUTS:

1. Perspectives psicològiques generals de l'aprenentatge.
 - 1.1. Conductual.
 - 1.2. Cognitiva.
 - 1.3. Psicosocial.
 - 1.4. Psicoanalítica.
 - 1.5. Ecològica.
2. Factors i processos bàsics de l'aprenentatge escolar.
 - 2.1. Motivació.
 - 2.2. Emoció.
 - 2.3. Aprenentatge i intel·ligència.
 - 2.4. Personalitat.
 - 2.5. Pensament i llenguatge.
3. Continguts i processos d'aprenentatge.
 - 3.1. Processos cognitius.
 - 3.1.1. Significativitat i funcionalitat de l'aprenentatge.
 - 3.1.2. Aprenentatge significatiu i esquemes de coneixement.
 - 3.1.3. Interactivitat i aprenentatge.
 - 3.2. Processos ambientals.
 - 3.2.1. Aprenentatge cognitiu-social. Determinisme recíproc.
4. Aprenentatge escolar i relacions interpersonals: aspectes emocionals.
 - 4.1. Anàlisi de la situació educativa: etapes 0-3, 3-6 i 6-12 anys.
 - 4.1.1. Necessitats educatives dels infants (d'afectes, d'interacció, de pors, etc.)
 - 4.1.2. Necessitats dels pares.
 - 4.1.3. Necessitats dels equips de mestres. Malestar docent, estrès.
 - 4.2. Relacions de comunicació. Habilitats socials.
 - 4.2.1. Nens-Pares-Mestres.
5. Aspectes pràctics de l'assignatura.
 - 5.1. Representació de situacions educatives que requereixen habilitats de relació i comunicació: filmació, entrenament, discussió.
 - 5.2. Anàlisi de situacions d'aprenentatge. Aspectes psicològics que intervenen (per grups).

METODOLOGIA:

La metodologia de treball de l'assignatura combina els aspectes més conceptuals amb la reflexió grupal. També es porta a terme l'assaig de situacions per a l'aprenentatge de les habilitats socials.

AVALUACIÓ:

La prova d'avaluació constarà de dues parts:

- a) contingut del temari de l'assignatura.
- b) contingut d'un llibre de lectura obligatòria.

La nota final serà la mitjana dels resultats de les dues parts, sempre que totes dues estiguin aprovades.

LECTURES OBLIGATÒRIES:

Cada estudiant/a haurà de llegir obligatòriament un llibre a escollir entre els següents:

Bornas, X. *Desenvolupament de l'autonomia personal*. Vic: Eumo Editorial, 1992.

Lipman, M. *Filosofia a l'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1991.

Rogers, C. R. *Libertad y creatividad en la educación*. Barcelona: Paidós Ibérica, 1986.

Toro, J. *Mitos y errores educativos (castigo, sobreprotección...)*. Barcelona: Martínez Roca, 1981.

BIBLIOGRAFIA:

Ausubel, Novak, H. *Psicología educativa (un punto de vista cognitivo)*. Mèxic: Trillas, 1983.

Beltrán, J. *Procesos, estrategias y técnicas de aprendizaje*. Madrid: Síntesis, 1993.

Beltrán, J.A.; Bermejo, V.; Prieto, M.D.; Vence, D. (eds.). *Intervención psicopedagógica*. Madrid: Pirámide, 1993.

Coll, C.; Martín, E.; Mauri, T. i altres. *El constructivismo en el aula*. Barcelona: Graó, 1993.

Garbers, S.; Garbers, M.; Spizman, R. *Portarse bien (soluciones prácticas para los problemas comunes de la infancia)*. Madrid: Medici, 1991.

Good, T. L.; Brophy, J. E. *Psicología educacional*. Mèxic: Interamericana, 1983.

Harris, P. L. *Los niños y las emociones*. Madrid: Alianza, 1992.

Mayor, J. *Psicología de la educación*. Madrid: Anaya, 1985.

Mayor, J.; Suegas, A.; González, J. *Estrategias metacognitivas. Aprender a aprender y aprender a pensar*. Madrid: Síntesis, 1993.

Mendez, F. X.; Macia, D.; Oliveres, J. (eds.). *Intervención conductual en contextos comunitarios. I. Programas aplicados de prevención*. Madrid: Pirámide, 1993.

Michelson, L.; Sugai, D. P.; Wood, R. P.; Kazdin, A. E. *Habilidades sociales en la infancia (Evaluación y tratamiento)*. Barcelona: Martínez Roca, 1987.

Orlich, D. C. i altres. *Técnicas de enseñanza*. Mèxic: Limusa / Noriega Editores, 1995.

Salzberger-Wittenberg, I.; Henry, G.; Osborne, E. *L'experiència emocional d'ensenyar i aprendre*. Barcelona: Ed. 62, 1989.

Tapia, J. A. *Motivación y aprendizaje en el aula*. Madrid: Santillana, 1991.

Whimbey, A. *Decisiones para estimular el pensamiento crítico*. Mèxic: Limusa, 1995.

Wolfolk, A. E.; McCune, L. *Psicología de la educación para profesores*. Madrid: Narcea, 1983.

Zabala, A. *La pràctica educativa*. Barcelona: Graó, 1995.

Literatura Infantil

PROFESSORA: Carme RUBIO i LARRAMONA

Quadrimestral. 4,5 crèdits.

OBJECTIUS:

L'assignatura pretén que l'estudiant adquireixi informació sobre la història de la Literatura Infantil universal (tenir coneixements dels contistes més significatius); sobre la història de la Literatura Infantil catalana (autors, recopiladors i il·lustradors) i, per últim, sobre la situació actual de la Literatura Infantil i les aplicacions didàctiques a l'escola.

PROGRAMA

1. La lectura en l'educació. Ús educatiu de la lectura:
 - 1.1. El llibre com a producte de cultura.
 - 1.2. La literatura infantil avui: el text i la imatge.
 - 1.3. Criteris de selecció i gradació de lectures.
2. Breu història de la literatura infantil catalana.
3. La biblioteca per a infants:
 - 3.1. Criteris d'ordenació.
 - 3.2. Mecanismes de funcionament.
4. El paper de la imaginació en la Literatura infantil:
 - 4.1. El trencament del text.
 - 4.2. Lewis Carroll i la seva obra.
 - 4.3. El surrealisme. Relació amb la literatura per a infants.
 - 4.4. Propostes didàctiques.
5. La literatura popular. Elements del folklore treballables a classe:
 - 5.1 De la literatura oral als llibres de contes: Perrault.
 - 5.2. Els llibres amb fons moralitzador: les faules. Lafontaine.
 - 5.3. Els grans contistes del segle XIX. L i G. Grimm; H. C. Andersen.
 - 5.4. Morfologia del conte popular (Propp).
 - 5.5. El refrany i l'endevinalla. Anàlisi de les estructures.
 - 5.6. La cançó: aprofitament didàctic.
 - 5.7. L'auca: treball pràctic.
 - 5.8. Les aportacions teòriques de B. Bettelheim.
 - 5.9. Les rondalles de Catalunya, de les Illes i del País Valencià.
6. La poesia:
 - 6.1. Mecanismes d'introducció del nen a la poesia.
 - 6.2. El cal·ligrama com a proposta didàctica.
7. La imatge en els llibres infantils. La il·lustració i el còmic:
 - 7.1. Les il·lustracions: importància i evolució.
 - 7.2. Principals il·lustradors de literatura infantil catalana.
 - 7.3. La literatura de consum. Valor social del còmic.
 - 7.4. Coneixement tècnic del còmic.
 - 7.5. Propostes didàctiques.
 - 7.6. Les adaptacions literàries: cinema i televisió.
8. La novel·la d'aventures:

- 8.1. El viatge com a tema literari.
- 8.2. Els llibres de D. Defoe i J. Swift.
- 8.3. J. Verne i la seva obra.
- 8.4. L'exotisme: E. Salgari i R. Kipling.
- 8.5. M. Twain.
- 8.6. Novel·listes del segle XIX: A. Dumas, V. Hugo, W. Scott, R. L. Stevenson, etc.
9. Introducció a la novel·la de gènere:
 - 9.1. El terror.
 - Evolució i principals autors.
 - E. A. Poe.
 - 9.2. Les novel·les de lladres i serenos.
 - Novel·la europea i novel·la americana.
 - Principals autors i obres.
 - 9.3. La ciència-ficció.
 - Classificació temàtica.
 - Orígens i evolució.
 - Autors i obres més importants.
10. Dinamització de la lectura:
 - 10.1. Els escrits dels nens.
 - 10.2. L'animació del llibre a l'escola.
 - 10.3. El teatre infantil.

AVALUACIÓ:

La nota final de l'assignatura estarà formada per:

- Activitats de participació a la classe.
- Prova escrita que es realitzarà quan acabin les classes.
- Lectura: Rodari, G. *Gramàtica de la fantasia*. Barcelona: Aliorna, 1987.
- Ressenya de dos llibres d'autors estrangers i de dos d'autors catalans de literatura infantil.

BIBLIOGRAFIA GENERAL

- Amades, J. *Folklore de Catalunya*. Barcelona: Selecta, 1982.
- Bassa i Martín, R. *Literatura infantil catalana i educació (1939-1985)*. Mallorca: Moll, 1994.
- Bettelheim, B. *Psicologia de los cuentos de hadas*. Barcelona: Crítica, 1978.
- Bravo-Villasante, C. *Historia de la literatura infantil española*. Madrid: Escuela Española, 1979.
- Historia de la literatura infantil universal*. Valladolid: Miñon, 1988.
- Celaya, G. *La voz de los niños*. Barcelona: Laia, 1972.
- Cerda, H. *Literatura infantil y clases sociales*. Madrid: Akal, 1974.
- Cervera, J. *La literatura infantil en la Educación Básica*. Madrid: Cincel-Kapelusz, 1984.
- Escarpit, D. *La literatura infantil y juvenil en Europa*. Mèxic: Fondo de Cultura Económica, 1986.
- Janer Manila, G. *La literatura infantil*. Palma de Mallorca: Embat, 1979.
- López Tamés, R. *Introducción a la literatura infantil*. Universitat de Múrcia, 1990.
- Llopis, R. *Historia natural de los cuentos de miedo*. Madrid: Júcar, 1974.
- Meletinski, E. *Estudio estructural y tipológico del cuento*. Buenos Aires: Rodolfo Alonso, 1974.
- Pelegrin, A. *La aventura de oír*. Madrid: Cincel, 1982.
- Propp, V. *Morfología del cuento*. Madrid: Fundamentos, 1974.
- Savater, F. *La infancia recuperada*. Madrid: Taurus, 1976.

Pràctiques II

PROFESSORS TUTOR: Tots els professors de la Facultat d'Educació.

COORDINACIÓ DE PRÀCTIQUES: Provi DAUFÍ i MORESO

Quadrimestral. 13,5 crèdits.

Les pràctiques en el segon any del currículum de Mestre estan concebudes fonamentalment per a aprofundir en el coneixement de la institució del centre escolar, per a analitzar la dinàmica del grup-classe al si de l'aula i per exercitar-se en la confecció de propostes curriculars. Així mateix, es comencen a plantejar aspectes relacionats amb l'especialitat de l'estudiant que es reforçaran en les pràctiques del tercer any.

TEMPORALITZACIÓ:

Els estudiants assisteixen a un centre escolar durant un període intensiu, matí i tarda, de finals de novembre a primers de febrer.

ACTIVITATS:

Durant les pràctiques l'estudiant ha d'actuar com a ajudant o col·laborador del mestre/a en la conducció del grup-classe, i encarregar-se de totes aquelles activitats que d'acord amb el mestre puguin dur a terme. És important que es responsabilitzi d'alguns aspectes del treball escolar de manera que es vagi introduint de manera activa en tot el que suposa fer de mestre. És indispensable, per tant, que l'estudiant tingui una activitat participativa i receptiva als suggeriments dels mestres de cara a l'aprofitament màxim de les pràctiques. També és aconsellable l'assistència a les activitats que l'escola realitza; des de les més habituals per al funcionament del centre (reunions de cicle, claustres...), fins a sortides, festes i activitats extraescolars, sempre que l'escola hi estigui d'acord. És indispensable la puntualitat a l'escola.

A més de l'actuació com a practicant, una altra part fonamental de l'activitat és la memòria de pràctiques que l'estudiant haurà de redactar. És la reflexió escrita, l'aprofundiment formalitzat en un treball del que ha estat la pràctica en una escola. La memòria ha d'incloure els següents apartats:

- Valoració de les pràctiques.
- Anàlisi institucional.
- Estudi del grup-classe i valoració global del cicle al qual pertany.
- Descripció i valoració d'una unitat de treball conduïda pel practicant.

La confecció de la memòria ha de seguir els criteris i normes habituals en la redacció de treballs.

CICLES I ESCOLA ON FER LES PRÀCTIQUES:

Lloc: La Facultat d'Educació disposa d'una xarxa d'escoles col·laboradores. Des de la Coordinació de Pràctiques es distribueixen les escoles seguint el criteri de residència habitual de l'estudiant sempre que sigui possible.

Nivell: Els estudiants d'Educació Infantil realitzaran les pràctiques a parvulari (P-3, P-4 i P-5).

Així mateix els estudiants podran realitzar les pràctiques II a una escola rural amb un pla de treball relacionat amb l'assignatura Seminari d'Escola Rural.

En casos específics i personalitzats es podran fer les pràctiques en altres centres educatius no previstos.

AVALUACIÓ:

Per als estudiants les pràctiques de segon curs comporten:

1. Assistència a l'escola durant el període intensiu establert.

2. Assistència a claustres, reunions de cicles i departaments, sempre i quan l'escola ho vulgui.
3. Entrevistes amb el professor-tutor.
4. Assistència a les sessions de formació de pràctiques.
5. Presentació de la memòria de pràctiques dins el termini acordat (i del diari de pràctiques si el professor-tutor el demana).

La nota final de la valoració de les pràctiques serà posada pel professor-tutor de la Facultat d'Educació a partir de:

- Informe positiu del mestre-tutor confirmat en l'entrevista i visita a l'escola.
- Intercanvi d'informació i entrevistes amb el propi estudiant.
- Qualitat de la memòria de pràctiques en tots els seus apartats.

BIBLIOGRAFIA

- Antúnez, S., i altres. *Del projecte educatiu a la programació d'aula. El què, el quan i el com dels instruments de la planificació didàctica*. Barcelona: Graó, 1991.
- Boix, R. *Estrategias y recursos didácticos en la escuela rural*. Barcelona: Graó, 1995.
- Coll, C. i altres. *Los contenidos en la reforma. Enseñanzas y aprendizaje de conceptos, procedimientos y actitudes*. Madrid: Aula XXI, 1992.
- Del Carmen, L. M. *La planificación de ciclo i curs*. Barcelona: ICE-Graó, 1993.
- Domínguez, G. Apologia del diari escolar. *Cuadernos de Pedagogía*. 256, p. 20-24.
- Franch, J.; Pèlach, J. *Construir un projecte d'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1986.
- Franch, J., i altres. *El grup-classe: Un potencial educatiu fonamental*. Vic: Eumo Editorial, 1991.
- Gómez, J.; Navarro, P.; Vázquez, F. Diari escolar. *Guix*, 187, p. 59-61.
- González; Latorre; *El mestre investigador*. Barcelona: Graó, 1987.
- Mauri; Valls; Gómez; *Els continguts escolars. El tractament del currículum*. Barcelona: Graó, 1992. Col·lecció MIE.
- Torrents, M. *Aprendre a ensenyar a aprendre*. Vic: Eumo Editorial, 1988.
- Zabala, A. *La pràctica educativa. Com ensenyar*. Barcelona: Graó, 1995.

Expressió Plàstica i la seva Didàctica II

PROFESSORA: Provi DAUFÍ i MORESO

Quadrimestral. 4,5 crèdits.

OBJECTIU DE L'ASSIGNATURA:

Ajudar l'estudiant a conèixer i a utilitzar els materials i els mitjans plàstics, experimentant i descobrint les possibilitats didàctiques que ofereixen de cara a l'etapa d'Educació Infantil.

PROGRAMA:

1. Teoria sobre l'expressió plàstica:
 - 1.1. La plàstica com a mitjà de comunicació.
 - 1.2. L'expressió plàstica i el marc curricular.
 - 1.3. Perfil del mestre d'educació plàstica a l'etapa d'Educació Infantil.
 - 1.4. El desenvolupament gràfic del nen. Etapes gràfiques.
 - 1.5. Diferents nivells de representació del grafisme infantil.
2. La pràctica a l'Expressió plàstica:
 - 2.1. El gest gràfic:
 - 2.1.1. Exercicis de traç amb motivacions diverses.
 - 2.1.2. Exercicis gràfics amb finalitats educatives i creatives.
 - 2.2. El color:
 - 2.2.1. La pintura com a tècnica fonamental de treball i d'expressió a través del color.
 - 2.3. Tècniques d'impressió simples.
 - 2.4. Descobriments del color per mitjà del paper.
 - 2.5. Coneixement i manipulació dels materials concrets.
3. El volum:
 - 3.1. Representació de l'espai tridimensional mitjançant el modelat i les construccions amb materials diversos.
 - 3.2. El fang com a mitjà d'expressió. Creació de volums partint del procés analític i sintètic.
 - 3.3. Coneixement i manipulació de materials i de les eines.
4. El tapís:
 - 4.1. Confecció de teixits (ordit i trama) en forma progressiva. Aprofitar aquesta tècnica per adquirir nocions espacials.
5. Recursos didàctics:
 - 5.1. Utilització de tècniques i manipulacions motrius com a mitjà per representar formes, colors i volums: arrugar, estripar, punxar i tallar.
 - 5.2. Recursos didàctics apropiats en l'etapa d'Educació Infantil amb materials diversos com ceres, guixos, retoladors, materials tèxtils.
 - 5.3. Hàbits i actituds en l'enfocament de l'expressió plàstica a l'aula.

AVALUACIÓ:

1. Es valorarà "la memòria" o recull de totes les activitats tant teòriques com pràctiques portades a terme durant el curs.
2. Es controlaran els llibres de lectura obligada consignats a l'inici del curs.
3. L'assistència activa (actitud, iniciativa, treball, hàbits, etc.) a classe és obligatòria i, per tant, es tindrà en compte en l'avaluació.

BIBLIOGRAFIA:

- Balada, M.; Juanola, R. *L'educació visual a l'escola*. Barcelona: Ed. 62 / Rosa Sensat, 1984.
- Butz, N. *El arte creador infantil*. Barcelona: Las ediciones del arte, 1983.
- Calmi, G. *La educación del gesto gráfico*. Barcelona: Fontanella, 1976
- Cherry, C. *El arte del niño de preescolar*. Barcelona: CEAC.
- Escoriza, J. *Evolución del dibujo del niño de 2 a 6 años*. Barcelona: PPU, 1984.
- Gimenez, T. i altres. *Música, plàstica i psicomotricitat. Cicle Inicial*. Barcelona: Onda, 1983.
- Gumi, J.; Monllao, R. L. *Diccionari de tècniques pictòriques*. Barcelona: Ed. 62, 1988.
- Imbernon, F.; Zabala, A. *Tècniques d'impressió a l'escola*. Barcelona: Graó, 1986.
- Kandinsky, V. *Punto y línea sobre el plano*. Barcelona: Barral, 1986.
- Kellog, R. *Análisis de la expresión plástica del preescolar*. Madrid: Cincel, 1979.
- Lowenfeld, V.; Brittain, W. L. *Desarrollo de la capacidad creadora*. Buenos Aires: Kapelusz, 1971.

Sociologia de l'Educació

PROFESSORS: Xavier RAMBLA i MARIGOT

Quadrimestral. 4,5 crèdits.

OBJECTIUS

1. Adquirir algunes habilitats necessàries per a una pràctica reflexiva.
2. Recollir, estructurar i interpretar informació sobre fenòmens socials i educatius.
3. Estudiar les relacions bàsiques que hi ha entre l'escola i la societat.

TEMARI

1. La infància ahir i avui.
2. Funcions socials de l'escola.
3. Educació i treball.
4. Racisme i interculturalisme.
5. Educació sexista i coeducació.
6. El fracàs escolar.
7. El professorat.
8. Polítiques i reformes educatives.

DINÀMICA DE LES CLASSES

Els diferents continguts del temari es treballaran a partir d'explicacions, anàlisi de vídeos i comentaris de notícies de premsa, lectures, debats i treballs en grup i individuals.

Lectura obligatòria

Per tal de seguir l'assignatura és obligatòria la consulta i lectura del següent llibre:
Carbonell, J. (1994) *L'escola: entre la utopia y la realitat*. Vic: EUMO

AVALUACIÓ

Realització d'un dossier que inclou 4 treballs individuals i 2 de col·lectius.

Treballs individuals

1. Recensió i crítica d'un llibre.
2. Breu diccionari de 15 conceptes bàsics de Sociologia de l'Educació.
3. Selecció, resum i comentari de 5 notícies de la premsa relacionades amb el temari.
4. Breu reflexió sobre l'assignatura.

Treballs en grup

5. Crítica d'un film o d'una obra literària.
6. Reflexionar entorn un tema d'actualitat.

BIBLIOGRAFIA:

- Ball, S. J. *La micropolítica de la escuela. Hacia una teoría de la organización escolar*. Barcelona: Paidós Ibérica, 1989.
- Bourdieu, P.; Passeron, J. C. *La reproducción*. Barcelona: Laia, 1977.
- Brullet, C.; Subirats, M. *Rosa y Azul. La transmisión de los géneros en la escuela mixta*. Madrid: Ministerio de Cultura, Instituto de la Mujer, 1988.

- Carbonell, J. *L'Escola entre la utopia i la realitat: 10 Lliçons de Sociologia de l'Educació*. Vic: Eumo Editorial, 1994.
- Dewey, J. *Democràcia i escola*. Vic: Eumo Editorial / Diputació de Barcelona, 1985.
- Esteve, J. M. *El malestar docente*. Barcelona: Laia, 1987.
- Fernández Enguita, M. *La cara oculta de la escuela. Educación y trabajo en el capitalismo*. Madrid: Siglo XXI, 1990.
- Franch, J.; Pèlach, J. *Construir un projecte d'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1986.
- Hannoun, H. *Els ghettos de l'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
- Husén, T. *Nuevo análisis de la sociedad del aprendizaje*. Barcelona: Paidós Ibérica, 1988.
- Lesourne, J. *Educación y sociedad. Los desafíos del año 2000*. Barcelona: Gedisa, 1993.
- Lundgren, U. P. *Teoría del currículum y escolarización*. Madrid: Morata, 1992.
- Monés, J. *L'escola a Catalunya sota el franquisme*. Barcelona: Rosa Sensat / Edicions 62, 1981.
- Perrenaud, Ph. *La construcción del éxito y del fracaso escolar. Hacia un análisis del éxito, del fracaso i de las desigualdades como realidades construidas por el sistema escolar*. Madrid: Morata-Paideia, 1990.
- Postman, N. *La desaparició de la infantesa*. Vic: Eumo Editorial, 1994.
- Rojas Marcos, L. *Las semillas de la violencia*. Madrid: Espasa Calpe, 1995.
- Santos Guerra, M.A. *Entre bastidores. El lado oculto de la organización escolar*. Málaga: Aljibe, 1994.
- Torres, J. *El currículum oculto*. Madrid: Morata, 1992.

Descoberta del Medi Natural, Social i Cultural

PROFESSORA: M. Teresa FEU i VIDAL

Quadrimestral. 4,5 crèdits.

OBJECTIUS:

L'assignatura pretén que l'estudiant adquireixi els coneixements teòrics necessaris i els recursos metodològics suficients per abordar l'ensenyament d'aquesta àrea des d'un punt de vista constructivista.

CONTINGUTS:

1. L'ensenyament-aprenentatge de les ciències a l'Educació infantil:
 - 1.1. Objectius de l'ensenyament-aprenentatge.
 - 1.2. Les ciències i les activitats quotidianes.
 - 1.3. L'enfocament globalitzador.
 - 1.4. L'aprenentatge significatiu.
2. El marc natural:
 - 2.1. Anàlisi dels elements que configuren el marc natural.
 - 2.2. Estratègies per afavorir la intervenció dels estudiants.
 - 2.3. Els canvis: observació i interpretació.
 - 2.4. Les lleis naturals.
3. El marc sociocultural:
 - 3.1. La contextualització de l'entorn sociocultural.
 - 3.2. El propi canvi.
 - 3.3. Els costums i l'estil de vida referits a la pròpia cultura.
 - 3.4. L'interculturalisme.
4. L'educació mediambiental:
 - 4.1. L'ensenyament/aprenentatge de valors
 - 4.2. L'ecologia
5. Les implicacions a l'aula:
 - 5.1. Metodologies.
 - 5.2. Organització dels alumnes.
 - 5.3. Distribució del temps i de l'espai.
6. Les tècniques per treballar les ciències:
 - 6.1. L'observació.
 - 6.2. La recollida de dades.
 - 6.3. La interpretació.
 - 6.4. La comunicació.
7. El currículum de l'àrea:
 - 7.1. Els continguts de la descoberta de l'entorn.
 - 7.2. La seqüenciació d'activitats.
 - 7.3. L'avaluació.

METODOLOGIA:

Es procedirà per informació de continguts. Els estudiants hauran de fer treballs pràctics i activitats a l'aula, tant de recollida de dades com d'interpretació i anàlisi. Aquestes dades seran exposades als companys. Es distribuirà el temps de manera que una part (aproximadament la meitat) serà destinada a l'adquisició de continguts i una altra als treballs pràctics.

AVALUACIÓ:

S'avaluarà a partir de la participació de tres elements:

- la participació activa i els treballs fets a l'aula.
- una prova escrita al final del quadrimestre.
- un treball teoricopràctic.

BIBLIOGRAFIA:

- Arcà, M.; Guidoni P.; Mazzoli P. *Ensenyar ciència*. Barcelona: Paidós, 1990.
- Bassedas, M.; Vila I. Qué escuela para los niños de tres años?, *Aula de innovación educativa*. n. 11, febrer 1993.
- Benlloch M. *Ciencias en el parvulario*. Barcelona: Paidós, 1992.
- Buscart, T.; Feu, M. T. La formació dels educadors i l'aprenentatge de les ciències, dins *Aportacions a la formació dels educadors de llars d'infants*. Vic: Eumo Editorial, 1993.
- Cohen, D.; Mackneit. *El desarrollo de la imaginación*. Barcelona: Paidós, 1993.
- Feu, M. T. Jugar a fer química. *Guix*, n. 218, desembre 1995.
- Feu, M. T.; Schaaff, O. *Projecte Descoberta 3-6*. Barcelona: Ciència activa, 1996.
- Harlen, W. *Enseñanza y aprendizaje de las ciencias*. Madrid: Morata-MEC, 1989.
- Huguet, T. Pautas de observación en la educación infantil, *Aula de innovación educativa* n 10, febrer 1993.
- Irrsae Piemont. *Coneixement del medi natural*. Vic: Eumo Editorial, 1994.
- Kamii, C.; Devries, R. *El conocimiento físico en la educación preescolar. Implicaciones en la teoría de Piaget*. Madrid: Siglo XXI, 1983.
- Molina, L.; Jiménez, N. *La escuela infantil. Acción y participación*. Barcelona: Paidós Ibérica, 1992.
- Pozo, J. I.; Gómez, M. A. *Aprender a enseñar ciencia*. Morata, Madrid, 1998
- Weissman, M. *Didáctica de las ciencias naturales*. Buenos Aires: Paidós, 1993.

Assignatures obligatòries de tercer curs

Bases Psicopedagògiques de l'Educació Especial

PROFESSORS: José Ramón LAGO i MARTÍNEZ
Jesús VALERO i GARCIA

Anual. 9 crèdits

OBJECTIUS:

- a. Conèixer els aspectes bàsics de l'escola comprensiva, oberta a la diversitat.
- b. Conèixer l'evolució de l'educació especial.
- c. Conèixer l'organització de l'educació dels alumnes amb necessitats educatives especials a Catalunya.
- d. Comprendre i emprar els conceptes i principis més habituals en Educació Especial.
- e. Conèixer les característiques de l'alumnat amb necessitats educatives especials i els recursos educatius existents, i saber les característiques generals de la resposta educativa adequada a aquest alumnat.
- f. Emprar la bibliografia sobre l'educació especial i sobre la recerca en aquest camp.
- g. Sensibilitzar el futur mestre perquè respecti i compregui les característiques individuals de l'alumnat.

CONTINGUTS:

1. Diferències individuals i factors de diversitat en el marc escolar
 - 1.1. Les diferències individuals.
 - 1.2. Factors de diversitat en el marc escolar
 - 1.3. Perspectives en la consideració de les diferències individuals
 - 1.4. Model selectiu i model integrador d'atenció a la diversitat
2. L'Educació Especial en l'actual context educatiu.
 - 2.1. L'evolució de l'Educació Especial: de la segregació a la integració dels infants i joves discapacitats.
 - 2.2. Concepte actual d'Educació Especial:
 - Factors determinants d'una nova conceptualització de la diferència
 - El concepte de Necessitats Educatives Especials.
 - Principis bàsics de l'Educació Especial
 - Tendències actuals i futures de l'Educació Especial
 - L'Educació Especial en la legislació vigent a Catalunya
 - 2.3 L'escola per la diversitat: Escola comprensiva o inclusiva.
3. L'atenció a l'alumnat amb NEE
 - 3.1 Identificació i valoració de les NEE
 - 3.2 Estratègies per a l'atenció a les NEE:
 - Estratègies metodològiques
 - Estratègies curriculars: les Adequacions Curriculars Individualitzades
 - 3.3. L'escolarització de l'alumnat amb NEE
 - 3.4. Recursos i serveis de suport per a l'atenció a l'alumnat amb NEE
 - 3.5. El paper de la família en l'atenció a l'alumnat amb NEE
4. L'escola i les dificultats d'aprenentatge
 - 4.1. Els trastorns en l'adquisició de la lectura
 - 4.2. Els trastorns en l'adquisició de l'escriptura
 - 4.3. Els trastorns en l'aprenentatge del càlcul

5. L'atenció als alumnes amb NEE especials derivades de diferents trastorns

- 5.1. L'educació de l'alumnat amb deficiència motòrica
- 5.2. L'educació de l'alumnat amb deficiència auditiva
- 5.3. L'educació de l'alumnat amb deficiència visual
- 5.4. L'educació de l'alumnat amb deficiència mental
- 5.5. L'educació de l'alumnat amb trastorns emocionals

METODOLOGIA:

Les sessions de treball combinaran les explicacions i comentaris del professor amb la visualització de vídeos i posterior anàlisi del contingut, i la realització d'activitats pràctiques –individuals i en grup– per part dels estudiants.

AVALUACIÓ:

L'avaluació es farà a partir dels següents elements:

- a) L'assistència i la participació en les classes
- b) La realització de proves escrites
- c) La realització d'un treball de síntesi d'alguns dels temes tractats
- d) La realització d'un treball en grup

BIBLIOGRAFIA

- Bautista, R. (coord.). *Necesidades educativas especiales. Manual teórico práctico*. Archidona, Málaga: Aljibe, 1991.
- Fortes, M. C. I Ferrer, A. (coord.). *Bases psicológicas de la Educación Especial*. València: Promolibro, 1996.
- Gisbert, J. *Educación Especial*. Madrid: Cincel, 1985
- Illan, Núria. *Didáctica y organización en la Educación Especial*. Archidona, Málaga: Aljibe, 1996.
- Mayor, J. *Manual de educación especial*. Madrid: Anaya, 1989.
- Puigdellívol, I. (coord.). *Necesidades Educativas Especiales*. Vic: Eumo Editorial, 1993.
- Sanchez, A. *Necesidades Educativas e intervención psicopedagógica*. Barcelona: PPU, 1993.

Educació i Societat en Canvi

PROFESSORS: Isabel CARRILLO i FLORES
Ramon RIAL i CARBONELL

Anual, 6 crèdits.

OBJECTIUS :

Les característiques de la nostra societat, plural i diversa, l'expressió de la democràcia, l'avenç de la ciència i els canvis de l'entorn físic, o els conflictes de valor que genera la convivència, són exemples de factors que justifiquen la necessitat de reflexionar sobre les finalitats de l'educació en la nostra societat, i d'analitzar les problemàtiques i tensions del món actual. Cal prendre consciència que el coneixement i la comprensió crítica, el compromís i la implicació, són vies per a la construcció de formes de convivència que busquin el benestar personal i col·lectiu, i que permetin establir relacions de cooperació, respecte, justícia, igualtat...

CONTINGUTS :

1. Educació i societat.
 - 1.1. Problemàtiques del món actual.
 - 1.2. El marc prospectiu de l'educació.
2. Els valors en una societat en canvi.
 - 2.1. Aproximació a la naturalesa dels valors.
 - 2.2. El paper del professorat davant els valors socialment controvertits.
3. Educació per a la democràcia i la participació.
 - 3.1. L'educació moral i social.
 - 3.2. Temes per a la reflexió ètica (diversitat, cooperació, drets humans...).
4. Estratègies per aprendre a conèixer, a fer i a viure amb els altres.
 - 4.1. L'atmosfera moral del centre.
 - 4.2. L'autoconeixement i l'expressió personal.
 - 4.3. El pensament i el judici moral.
 - 4.4. El coneixement i la valoració dels altres.
 - 4.5. La comprensió crítica de la realitat.
 - 4.6. La coherència entre el judici i l'acció.

METODOLOGIA :

El desenvolupament dels continguts es farà a partir d'explicacions, debats, conferències, lectures i altres activitats –individuais i en grup– que permetin la reflexió a nivell teòric i pràctic dels diferents temes.

AVALUACIÓ :

El sistema d'avaluació tindrà en compte :

- a) La realització d'una prova escrita sobre el contingut de l'assignatura.
- b) La realització de treballs individuals i de grup.
- c) La lectura i la reflexió crítica d'obres relacionades amb els temes del programa.
- d) L'assistència i la participació activa en les diferents sessions de treball.

BIBLIOGRAFIA :

Busquets, M. D i altres. *Los temas transversales. Claves de la formación integral*. Madrid: Santillana-Aula XXI, 1993.

- Camps, V. *Los valores de la educación*. Madrid: Anaya, 1994.
- Cortina, A. *La ética de la sociedad civil*. Madrid: Anaya, 1994.
- Cortina, A. *El quehacer ético. Guía para la educación moral*. Madrid: Santillana-Aula XXI, 1996.
- Delval, J. *Los fines de la educación*. Madrid: Siglo XXI, 1993.
- Delors, J. (dir.). *Educació: hi ha un tresor amagat a dins*. Barcelona: Centre Unesco de Catalunya, 1996.
- Fibla, P. *Educació i valors. El patrimoni ètic de la modernitat*. Vic: Eumo Editorial, 1995.
- Jordán, J. A.; Santolaria, F. F. (eds.). *La educación moral, hoy. Cuestiones y perspectivas*. Barcelona: PPU, 1987.
- Lucini, F. G. *Temas transversales y educación en valores*. Madrid: Anaya, 1993.
- Lucini, F. G. *Temas transversales y áreas curriculares*. Madrid: Anaya, 1994.
- Martínez, M.; Puig, J.M. (comp.). *La educación moral. Perspectivas de futuro y técnicas de trabajo*. Barcelona: Graó, 1991.
- Pérez Serrano, Gloria. *Como educar para la democracia. Estrategias educativas*. Madrid: Editorial Popular, 1997.
- Puig, J. M.; Martínez, M. *Educación moral y democracia*. Barcelona: Laertes, 1989.
- Puig, J. M. *La educación moral en la enseñanza obligatoria*. Barcelona: ICE-Horsori, 1995.
- Puig, J. M. *La construcción de la personalidad moral*. Barcelona: Paidós, 1996.
- Quintana, J. M. *Pedagogía moral. El desarrollo moral integral*. Madrid: Dykinson, 1996.
- Reyzábal, M. V.; Sanz, A. I. *Los ejes transversales. Aprendizajes para la vida*. Madrid: Escuela Española, 1995.
- Tort, A. *Opinions públiques sobre l'educació*. Barcelona: CEAC, 1997.
- Trilla, J. *El profesor y los valores controvertidos. Neutralidad y beligerancia en educación*. Barcelona: Paidós, 1992.
- Turiel, E.; Enesco, I.; Linaza, J. (comp.). *El mundo social en la mente infantil*. Madrid: Alianza, 1989.
- Savater, F. *El valor de educar*. Barcelona: Ariel, 1997.
- Pérez, J. A. *Claves humanistas para una educación democrática. De los valores humanos al hombre como valor*. Madrid: Anaya, 1996.

Llengua III

PROFESSOR: Josep TÍO i CASACUBERTA

Anual. 9 crèdits.

OBJECTIUS:

Els objectius bàsics del curs són dotar els estudiants d'elements teòrics, criteris, estratègies, recursos i tècniques per a dur a terme el treball global d'ús i comunicació i el treball sistemàtic de llengua.

CONTINGUTS:

1. Bloc d'ús i comunicació.

1.1. La llengua oral.

Característiques de la llengua oral.

Trets específics i trets comuns amb la llengua escrita.

La comprensió oral i l'expressió oral a l'escola: programació, metodologia, recursos i observació-avaluació.

1.2. La llengua escrita.

Els tipus de text. Característiques de l'escrit: adequació, cohesió i coherència.

El procés lector i les habilitats implicades en la lectura. La comprensió lectora. El treball de lectura a l'escola: programació, metodologia, recursos i observació-avaluació.

El procés de composició escrita i les habilitats implicades en l'escriptura.

El treball d'expressió escrita a l'escola: programació, metodologia, recursos i observació-avaluació.

2. Bloc de treball sistemàtic.

2.1. El treball de lèxic i semàntica.

a) Aspectes teòrics.

El lèxic: l'estructura de la paraula: paraula i morfema. La morfologia.

La flexió. Classes de paraules. El sistema lèxic. Les regles de formació de mots: regles de conversió sintàctica, regles semàntiques i regles morfològiques. La derivació i la composició.

La lexicalització: expressions i frases fetes.

La semàntica del mot.

L'anàlisi del significat: els trets o components semàntics.

Monosèmia, polisèmia i homonímia.

Relacions semàntiques entre mots: sinonímia i antonímia.

Els camps lèxics. Les agrupacions ideològiques dels mots.

b) Aspectes didàctics:

Programació, continguts i gradació.

Tècniques i recursos, models d'activitats.

Revisió de materials didàctics.

La correcció. L'avaluació i la valoració.

Els diccionaris: classes, característiques i utilitats.

La introducció a l'ús dels diccionaris.

2.2. El treball de gramàtica.

El concepte de gramàtica a l'educació bàsica.

El treball de gramàtica a l'escola: programació, activitats i recursos.

2.3. El treball d'ortografia a l'educació primària.

Programació dels continguts d'ortografia.

El tractament de l'ortografia en els materials existents.
Tècniques per a la confecció d'exercicis i recursos per al treball d'ortografia.
La correcció dels errors ortogràfics. L'avaluació.

METODOLOGIA:

El programa es portarà a terme mitjançant l'exposició dels diferents temes per part del professor a classe i la participació dels estudiants a través de la realització i posterior discussió d'exercicis puntuals així com de lectures d'articles diversos.

Caldrà també la lectura d'algunes monografies i la realització d'alguns treballs breus. Les característiques de cada treball així com el calendari de realització es concretaran a l'inici de curs.

AVALUACIÓ:

No hi haurà proves específiques de normativa. Qualsevol prova, exercici o treball que presenti dificultats en aquest sentit no podrà ser avaluat de contingut (el límit màxim d'errors és deu, incloses les reiteracions d'un mateix error i amb independència de la llargada dels escrits).

Hi haurà dues proves parcials, una en acabar el primer quadrimestre i l'altra a finals del segon.

L'examen final, al mes de juny, podrà representar per als qui vulguin una recuperació de la primera prova, o de la segona o de totes dues.

La nota final de curs serà la mitjana de les dues proves, dels treballs i del conjunt de qualificacions derivades dels exercicis puntuals fets a classe o a casa, de les lectures i de la participació de l'alumne a classe. Perquè aquesta mitjana es pugui fer, cal que cadascun dels elements tingui, com a mínim, un aprovat.

BIBLIOGRAFIA:

- Badia, D.; Vila, M. *Contes per fer i refer*. Barcelona: Graó, 1985.
- Badia, D.; Vila, M. *Jocs d'expressió oral i escrita*. Vic: Eumo Editorial, 1984.
- Basora, R.; Fluvià, M. *Del plaer de llegir al joc d'escriure*. Vic: Eumo Editorial, 1985.
- Bernal, M. C.; Codina, F. *Models d'exercicis per a treballar amb el diccionari*. Vic: Eumo Editorial, 1988.
- Bigas, M. i altres. *Jocs de llenguatge: jocs d'expressió*. Barcelona: Teide, 1985.
- Bigas, M. i altres. *Jocs de llenguatge: jocs de sons i de lletres*. Barcelona: Teide, 1983.
- Camps, A. i altres. *L'ensenyament de l'ortografia*. Barcelona: Graó, 1989.
- Camps, A. *La gramàtica a l'escola bàsica*. Barcelona: Barcanova, 1985.
- Cassany, D. *Ensenyar llengua*. Barcelona: Graó, 1993.
- Cassany, D. *La cuina de l'escriptura*. Barcelona: Empúries, 1993.
- Codina, F.; Fargas, A. *Proposta de classificació dels errors d'ortografia*. Vic: Eumo Editorial, 1988.
- Colomer, T.; Camps, A. *Ensenyar a llegir, ensenyar a comprendre*. Barcelona: Ed. 62, 1991.
- Díaz, E. i altres. *Llegir per aprendre*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
- Galí, A. *L'ensenyament de l'ortografia als infants*. Barcelona: Barcino, 1928.
- Jolibert, J. Grup de recerca d'Ecouen. *Formar infants productors de textos*. Barcelona: Graó, 1992.
- López del Castillo, Ll. *Llenguatge*. Barcelona: Casals, 1977.
- Rodari, G. *Gramàtica de la fantasia*. Barcelona: Columna, 1995.
- Solé, I. *Estratègies de lectura*. Barcelona: Graó, 1992.
- Vila, N.; Vila, M. *Joc de ploma*. Barcelona: Graó, 1988.
- Vila, N. *Tècniques d'expressió escrita. Cicles inicial i mitjà*. Barcelona: Dossiers Rosa Sensat, 36, 1987

Psicopedagogia de la Primera Infància

PROFESSORA: M. Teresa BUSCART i COROMINAS

Anual. 6 crèdits.

OBJECTIUS:

L'assignatura de Psicopedagogia de la Primera Infància es centra en l'estudi del primer nivell educatiu, és a dir, la Llar d'Infants, institució pedagògica que acull els infants per sota dels sis anys.

L'objectiu de l'assignatura és que els estudiants de l'especialitat d'educació infantil coneguin els trets més importants dels infants de 0-3 anys, l'organització de la Llar d'Infants i les actituds fonamentals dels educadors de cara als infants més petits.

METODOLOGIA:

S'ha dividit el programa en un conjunt de temes bàsics per conèixer les característiques de l'educació a la Llar d'Infants.

En aquesta etapa és imprescindible la relació entre coneixement psicològic de l'infant i el coneixement dels recursos pedagògics, per tant, caldrà que l'estudiant relacioni els diferents temes entre ells.

L'estudiant haurà d'aprofundir els diferents temes amb la bibliografia recomanada per tal que hi reflexioni i elabori conclusions pròpies.

El nivell de maduresa personal és molt important en l'educació a la Llar d'infants, ja que els nens estructuren el coneixement per mitjà de les relacions amb els adults que l'envolten, per tant, cal que l'estudiant s'esforci a millorar la seva capacitat d'observació, d'integració dels continguts de l'assignatura, com també la seva capacitat de participar i relacionar-se positivament amb el grup-classe.

PROGRAMA:

1. La Llar d'Infants; comunitat educativa:
 - 1.1. Història de l'educació 0-3 anys.
 - 1.2. Funcions de la Llar d'Infants.
 - 1.3. Models d'atenció a l'infant de 0-3 anys.
2. Els tres primers anys de l'infant:
 - 2.1. Necessitats bàsiques del nen de 0-3 anys.
 - 2.2. Desenvolupament del nen de 0-3 anys.
3. Coneixements bàsics sobre els diferents nivells de la llar d'infants.
 - 3.1. Els infants lactants.
 - 3.2. Els infants caminants.
 - 3.3. Els infants de 2-3 anys.
4. Organització de la Llar d'Infants:
 - 4.1. Criteris psicopedagògics bàsics.
 - 4.2. Distribució d'espais i materials.
 - 4.3. Distribució temporal: les rutines.
 - 4.4. Períodes especials: adaptació, control d'esfínters.
5. Intervenció educativa: el paper del mestre:
 - 5.1. Bases per a la intervenció educativa.
 - 5.2. L'observació sistemàtica a la Llar d'Infants.
 - 5.3. Integració dels nens amb necessitats educatives especials.
6. L'educació infantil: àrees curriculars:

- 6.1. Objectius generals de l'educació 0-3 . Programació.
- 6.2. Pedagogia de la quotidianitat: activitats rutinàries.
- 6.3. Propostes educatives específiques: la panera dels tresors i el joc d'experimentació amb objectes.
- 6.4. Avaluació a la Llar d'Infants.
7. Bases humanes de l'educació infantil:
 - 7.1. Relacions humanes dins de la comunitat educativa.
 - 7.2. El treball en equip.
 - 7.3. La formació del mestre.

AVALUACIÓ:

- Assistència i nivell de participació a la classe.
- Un treball en grup i la seva exposició que es realitzarà al llarg del curs. Aquest treball té un valor total del 50% sobre la nota final.
- Una prova de coneixements individual.

BIBLIOGRAFIA:

- Aebli, H. *Factores de la enseñanza que favorecen el aprendizaje autónomo*. Madrid: Narcea, 1991.
- Apunts d'Escola Bressol (1,2,3,4,5,6,7,8,9)*. Patronat Municipal de guarderies de Barcelona.
- Anguera, M. T. *Observació a l'escola*. Barcelona: Graó, 1988.
- Artiga, C. *El material escolar*. Vic: Eumo Editorial, 1984.
- Caiati, M. i altres. *Juego libre en el jardín de infancia*. Barcelona: CEAC, 1986.
- Elkowin, D. B. *Psicología del juego*. Madrid: Pablo del Río, 1980.
- Harms, T.; Clifford, R. M. *Escala de valoración del ambiente en la infancia temprana*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1990.
- Lescure, M. *Psicología de la primera infancia*. Mèxic: Trillas, 1991.
- Levy, *Despertar a la vida*. Barcelona: Daimon, 1974.
- Merino C. i altres. *El niño de 0 a 3 años. Guía para padres y educadores*. Madrid: Escuela Española, 1995.
- Mújina. *Psicología de la edad preescolar*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1980.
- Ortega, R. y Lozano, M. T. *Espacios de juego en la educación infantil*. Consejería de Educación, Junta de Andalucía, 1993.
- Stamback, M. i altres. *Los bebés entre ellos*. Barcelona: Gedisa 1984.
- Taverner, R. *La enseñanza entre los 2 y los 4 años*. Barcelona: Martínez Roca, 1991.
- Willis, A. i Ricciutj, H. *Orientaciones para la escuela infantil de cero a dos años*. Madrid: Ministerio de Educación y Ciencia, 1990.
- Zabala, M. *Didáctica de la educación infantil*. Madrid: Narcea, 1987.

Pràctiques III

PROFESSORS TUTORS: Tots els professors de la Facultat d'Educació.

COORDINACIÓ DE PRÀCTIQUES: Provi DAUFÍ i MORESO

Quadrimestral. 16 crèdits.

Les pràctiques en el tercer any del currículum de Mestre estan concebudes fonamentalment per a aprofundir les estratègies psicopedagògiques i didàctiques aplicables i adaptades a aquelles àrees i activitats vinculades a l'especialitat de mestre que cursa l'estudiant.

TEMPORALITZACIÓ:

Els estudiants assisteixen a un centre escolar durant un període intensiu, matí i tarda de finals de novembre a primers de febrer.

ACTIVITATS A REALITZAR:

L'estudiant ha de col·laborar amb el mestre-tutor en la conducció del grup-classe, en l'atenció individualitzada als alumnes i en l'elaboració de les estratègies curriculars de les diverses unitats didàctiques que es treballin. Ha de redactar un diari de pràctiques que serà la base de l'elaboració de la Memòria de Pràctiques.

Aquesta Memòria consta de dues parts importants. La primera és l'elaboració d'una recerca teoricopràctica basada en l'especialitat que cursa l'estudiant i que ha estat decidida d'acord amb la mestra-tutora i d'acord amb un projecte de treball prèviament establert pel professor-tutor de la Facultat d'Educació.

La segona part és la valoració personal i global del conjunt de les pràctiques.

CICLE I ESCOLA ON FER LES PRÀCTIQUES:

Pràctiques a Escoles Infantils (Escoles-Bressol o Llars d'Infants). La darrera setmana de pràctiques es farà a les llars d'infants del Patronat Municipal de Guarderies Infantils de l'Ajuntament de Barcelona.

Els centres escolars on es realitzen les Pràctiques formen part d'una xarxa d'escoles col·laboradores, fonamentalment d'Osona, però també de les comarques veïnes. En casos específics i personalitzats es poden fer les pràctiques en altres centres educatius no previstos.

AVALUACIÓ:

Per als estudiants, les pràctiques de tercer any comporten:

1. Assistència a l'escola durant el període intensiu establert.
2. Assistència a claustres, reunions de cicle, departaments d'escola sempre i quan l'escola ho vulgui.
3. Assistència a les sessions de formació de pràctiques.
4. Entrevistes amb el professor-tutor.
5. Presentació de la memòria de pràctiques (i del diari de pràctiques si el professor-tutor el demana)

La nota final de l'avaluació de les pràctiques serà posada pel professor-tutor de l'Escola Universitària a partir de:

Informe escrit del mestre-tutor.

Intercanvis d'informació i entrevistes amb el mestre-tutor.

Intercanvis d'informació i entrevistes amb el propi estudiant.

Avaluació de la Memòria de Pràctiques.

Organització del Centre Escolar

PROFESSORS: Esther FATSINI i MATHEU

Quadrimestral. 4,5 crèdits.

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura té com a objectiu bàsic endinsar-se de ple en el coneixement de la vida d'un centre escolar, en els seus aspectes organitzatius, comunicatius i institucionals. L'assignatura vol ser un espai de trobada entre la formació teòrica rebuda en cursos anteriors i l'experiència acumulada en els períodes de Pràctiques, sobretot en tot allò que es refereix al funcionament d'un centre escolar.

El programa de l'assignatura fa un recorregut a través dels diversos temes que afecten l'organització i la gestió d'un centre educatiu. Es tracta d'analitzar el marc legal i els aspectes teòrics que influeixen en la pràctica diària de la vida escolar, sense perdre de vista que el coneixement sobre l'estructura i organització dels centres educatius és indispensable per millorar-ne el funcionament.

CONTINGUTS:

1. Educació i organització escolar.
 - 1.1. L'organització i la gestió d'un centre educatiu al servei de l'ensenyament i l'educació.
 - 1.2. L'organització d'un centre educatiu i l'entorn social.
 - 1.3. Naturalesa i característiques de les organitzacions educatives.
 - 1.4. Organització de l'escola rural. La Zona Escolar Rural.
2. El marc legal educatiu i l'organització d'un centre escolar.
 - 2.1. Legislació escolar: de la Constitució i l'Estatu d'Autonomia a la LODE, la LOGSE i la LOPEGCE.
 - 2.2. L'actual sistema educatiu i la tipologia de centres docents. El principi de l'autonomia del centre escolar.
3. La planificació, els plantejaments institucionals del centre i l'avaluació.
 - 3.1. El Projecte Educatiu de Centre. Els plans específics.
 - 3.2. El Projecte Curricular de Centre.
 - 3.3. El Reglament de Règim Intern.
 - 3.4. El Pla Anual.
 - 3.5. L'avaluació de la gestió: la Memòria del centre. Instruments de seguiment, control i millora de projectes.
4. La comunitat educativa.
 - 4.1. Escola, societat i família. Les relacions família-escola. Les Associacions de pares i mares d'alumnes.
 - 4.2. La planificació de la tutoria i l'orientació escolar.
 - 4.3. La participació en la gestió del centre educatiu: àmbits i nivells de participació.
 - 4.4. L'escola com espai de relacions humanes. El clima escolar.
5. L'organització dels recursos humans.
 - 5.1. Estructura d'un centre educatiu: òrgans i funcions. Organigrama.
 - 5.2. El professorat. Els equips de treball docent. La coordinació.
 - 5.3. Drets i deures del professorat.
 - 5.4. Agrupaments dels alumnes. Flexibilitat i diversitat a l'aula i al centre.
 - 5.5. Drets i deures dels alumnes.
6. L'organització dels recursos materials.
 - 6.1. L'arquitectura i els espais escolars
 - 6.2. Els equipaments i el material didàctic.

7. L'organització dels recursos funcionals.
 - 7.1. La distribució del temps i els horaris.
 - 7.2. El pressupost i la gestió econòmica.
 - 7.3. La documentació escolar.
8. Els canvis socials i culturals i l'organització del centre escolar
 - 8.1. Problemes actuals de l'organització i gestió d'un centre educatiu.
 - 8.2. L'impacte de la reforma de l'ensenyament secundari. Els problemes del medi rural.
 - 8.3. El model d'escola i els reptes de futur.

METODOLOGIA:

El treball de classe i el desenvolupament del programa es basaran en el llibre:

Antúnez, S.; Gairín, J. *La organización escolar. Práctica y fundamentos*. Barcelona: Graó, 1996.

Les sessions constaran d'explicacions inicials per part del professor, comentaris de capítols del llibre i altres documents, treballs en petits grups, debats col·lectius i exposicions de treballs.

AVALUACIÓ:

L'avaluació global de l'assignatura es farà a partir de:

- a) Assistència i participació en els treballs de classe.
- b) Treball de grup (informe escrit i exposició oral) sobre alguna experiència d'organització d'un centre escolar.
- c) Treball individual relacionat amb la temàtica de l'assignatura.
- d) Prova escrita sobre els continguts del programa.

Per aprovar l'assignatura cal superar satisfactòriament cadascun dels controls anteriors.

BIBLIOGRAFIA:

Antúnez, S. *Claves para la organización de centros escolares*. Barcelona: ICE - Horsori, 1993.

Antúnez, S.; Gairín, J. *Organització de centres. Experiències, propostes i reflexions*. Barcelona: Graó, 1988.

Antúnez, S.; Gairín, J. *El projecte educatiu*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament, 1990.

Ball, S. *La micropolítica de la escuela*. Madrid: Paidós-MEC, 1989.

Darder, P.; López, J. A. *Elementos d'organització i avaluació d'un centre educatiu d'EGB*. Barcelona: Ed. 62 / Rosa Sensat, 1985.

Diversos Autors. *Del projecte educatiu a la programació d'aula*. Barcelona: Graó, 1991.

Domènech, J.; Viñas, J. *La organización del espacio y del tiempo en el centro educativo*. Barcelona: Graó, 1997.

Franch, J.; Pèlach, J. *Construir un projecte d'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1986.

Gairín, J. (coord.). *El reglament de règim intern del centre educatiu*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament, 1991.

Gairín, J.; Antúnez, S. (coord.). *Organización y gestión de centros educativos*. Barcelona: Praxis, 1994.

Gairín, J.; Antúnez, S. (coord.). *Organización de centros. Nuevas aportaciones*. Barcelona, PPU, 1994.

Owens, R. G. *La escuela como organización*. Madrid: Santillana, 1976.

Rul, J. *El projecte de gestió del centre educatiu*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament, 1990.

Santos, M. A. *Hacer visible lo cotidiano. Teoría y práctica de la evaluación cualitativa de centros escolares*. Madrid: Akal, 1990.

Santos Guerra, M. A. *La luz del prisma. Para comprender las organizaciones educativas*. Archidona, Málaga: Aljibe, 1997.

Torrents, C.; Torrents, M. *L'escola sobre mínims*. Vic: Eumo Editorial, 1991.

Didàctica de la Música

PROFESSORA: Teresina MAIDEU i PUIG

Quadrimestral. 4,5 crèdits

OBJECTIUS:

Que l'estudiant obtingui els coneixements necessaris per ajudar els infants de l'etapa d'Educació infantil en el descobriment del sentit musical i el seu desenvolupament.

Ajudar l'estudiant a educar la seva sensibilitat amb vivències musicals adequades que provoquin l'interès per l'adquisició comprensiva i progressiva dels coneixements més bàsics de l'assignatura.

PROGRAMA:

1. L'adquisició de la sensibilitat necessària per a l'expressió musical:
 - 1.1. Goig i gust per l'expressió musical.
 - 1.2. Plaer funcional i estètic.
 - 1.3. Percepció i comprensió auditives.
2. L'educació de l'oïda:
 - 2.1. El món sonor.
 - 2.2. El contrast so-silenci.
 - 2.3. Les qualitats del so.
 - 2.4. Les grafies musicals.
3. L'educació de la veu:
 - 3.1. L'emissió de la veu.
 - 3.2. Coneixements sobre l'aparell fonador.
 - 3.3. Utilització de la veu.
4. La cançó com a matèria primera de l'educació musical:
 - 4.1. Paper que desenvolupa en l'enriquiment integral del nen.
 - 4.2. Programació de la cançó.
 - 4.3. Estudi i anàlisi.
 - 4.4. Recursos didàctics sobre ensenyament i interpretació de la cançó.
 - 4.5. Com i quan s'introdueixen les cançons: nivells de dificultat.
 - 4.6. Interès per les manifestacions musicals del lloc i del país on es viu.
5. El ritme:
 - 5.1. Ritme corporal, natural i lliure.
 - 5.2. Ritme musical aplicat a diferents fórmules rítmiques.
 - 5.3. Interpretació i domini del cos i de l'espai.
6. Jocs i dansa:
 - 6.1. Jocs de bressol, de falda, de pati i organitzats.
 - 6.2. Danses de rotllana, de diada, parelles i fileres.
 - 6.3. Desplaçaments dirigits o lliures.
7. L'audició musical:
 - 7.1. Hàbit i actitud.
 - 7.2. Orientació per a la participació positiva i agradable.
 - 7.3. Cançó d'audició musical.
 - 7.4. Orientacions didàctiques per a la gravació musical.
8. L'observació-avaluació de l'expressió musical:

- 8.1. Com avaluar els continguts de l'expressió musical a l'etapa d'Educació Infantil (fets i conceptes, procediments i actituds, valors i normes).
- 8.2. L'observació-avaluació de la sensibilitat musical.
- 8.3. Observació-avaluació de la creativitat.

METODOLOGIA:

Les classes seran eminentment pràctiques i enfocades a la didàctica de la música a l'etapa d'Educació Infantil. S'orientaran a través de sessions teòriques d'adquisició de nous continguts i treballs pràctics, de manera que l'estudiant pugui tenir una bona base sobre quins són els interessos del nen petit, quin és el seu procés d'aprenentatge, quins objectius d'expressió musical es poden aconseguir a cada edat i quines són les metodologies didàctiques correctes per educar la sensibilitat musical en la primera etapa de la vida.

AVALUACIÓ:

Per a l'avaluació es tindrà en compte la participació dels estudiants a l'aula i l'enfocament i el resultat de dos treballs obligatoris que es consignaran a començament de curs. L'avaluació serà contínua i el professor podrà, de manera puntual, valorar les aptituds i els coneixements teòrics a través de proves sobre temes monogràfics.

BIBLIOGRAFIA:

- Abbado, C. *La casa dels sons*. Barcelona: Destino, 1986.
- Amades, J. *Folklore de Catalunya. Cançoner*. Barcelona: Selecta, 1982.
- Anton; Barbal; i altres. *Soca-Tira*. Barcelona: Graó, 1988.
- Badia, M.; Baucells, T. *Música, llibre del mestre*. Barcelona: Publicacions Abadia de Montserrat, 1999.
- Barberà, Ll. i altres. *Tocar totes les tecles*. Barcelona: Rosa Sensat, 1998.
- Busqué i Barceló, M. *Violet Sant Pere*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1987.
- Busqué i Barceló, M. *Violet Sant Pau*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1987.
- Busqué i Barceló, M. *Jocs de falda*. Barcelona: ICE de la UAB, 1991.
- Busqué i Barceló, M. *La música al parvulari i al jardí d'infància*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1982.
- Busqué, M. *Rocafort de Vallbona, cançons...* Lleida: Pagès Editors, 1993.
- Busqué, M.; Pujol, M.A. *Ximic, jocs musicals trad. catalans*. Berga: Amalgama, 1996.
- Camps, F. *Cançons Populars Menorquines*. Menorca: Institut Menorquí d'Estudis, 1987.
- Cançoners del Secretariat de Corals Infantils de Catalunya*. (4 volums). Barcelona: SCIC, 1989.
- Cançoner popular*. València: Tres i Quatre, 1972.
- Cançons*. (2 volums). Lleida: Virgili i Pagès, 1987.
- El sac de danses. Punta i taló. Galop*. Barcelona: Altafulla, 1988.
- Maideu, J. *Assaig. Cançons i exercicis*. Vic: Eumo Editorial, 1988.
- McLean, M. *Construyendo instrumentos musicales*. Barcelona: Marcombo, 1984.
- Pahlen, K. *El maravilloso mundo de la música*. Madrid: Alianza Editorial, 1993.
- Pujol, M. A.; Serra, J. *La dansa catalana en l'ensenyament primari*. Tarragona: Edicions El Mèdol, 1998.
- Riera, A. *Cent i tantes tonades trad. de Mallorca*. Palma de Mallorca: Moll, 1988.
- Segarra, I.; Bofill, F.; Puig, A.; Serrat, F. *Juguem cantant, I i II*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1989.
- Segarra, I. *Música I, II, III, IV, V*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1991.
- Segarra, I. *Llenguatge musical: grau elemental: iniciació, primer curs, segon curs i tercer curs. (Amb quadern d'exercicis)*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1993-1994.
- Segarra, I. *Llenguatge musical. Repertori: elemental, primer, segon i tercer*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1993-1994.

- Soler, J. *Cançons per al poble, 2 d'infants*. Barcelona: Claret, 1975.
- Tulon, C. *La veu. Tècnica vocal...* Barcelona: Columna, 1995.
- Vila, J. M. *Recursos per aprendre a escoltar la música*. Barcelona: Dossier Rosa Sensat, 1994.
- 5.000 refranys catalans*. Barcelona: Millà, 1965.
- Wagner, Ch. *Aprenquem a fer cantar*. Barcelona: Llar del Llibre, 1966.

Didàctica de la Matemàtica

PROFESSORS: M. Antònia CANALS i TOLOSA
Pau CASAÑAS i XURIACH

Quadrimestral. 4,5 crèdits.

INTRODUCCIÓ:

Aquest curs pressuposa la introducció als coneixements bàsics de Matemàtica i també la preparació didàctica que els estudiants han d'haver adquirit a primer. Així doncs, la professora orientarà l'assignatura tenint en compte aquest doble vessant. L'estudiant podrà, posteriorment i a través d'altres assignatures troncal de Matemàtiques, completar aquest primer contacte i ampliar els coneixements.

OBJECTIUS:

1. Descobrir una didàctica correcta de les diverses branques de la Matemàtica al Parvulari i al Cicle Inicial.
2. Adquirir uns criteris vàlids per discernir i acompanyar el pas entre els dos cicles de l'etapa d'Educació Infantil.
3. Confrontar allò que s'ha treballat a la classe amb les experiències de *practicum* realitzades durant el curs escolar.
4. Fonamentar el plantejament didàctic en les característiques dels nens a les edats que ens ocupen i en la seva evolució pel que fa als conceptes matemàtics de nombre i d'espai.

CONTINGUTS:

1. La Matemàtica i el currículum escolar:
 - 1.1. Estructura del currículum de Matemàtiques a Infantil i Primària dins la reforma actual.
 - 1.2. La Matemàtica en el disseny curricular d'Educació Infantil dins del bloc de "Comunicació i Llenguatges".
 - 1.3. Diferents aspectes de les Matemàtiques i globalització amb altres matèries.
 - 1.4. La Matemàtica i l'atenció a la diversitat.
2. Fer Matemàtiques a la Llar d'Infants. Formació de les primeres estructures mentals:
 - 2.1. Estructures lògiques. La percepció sensorial i les primeres relacions.
 - 2.2. Estructures numèriques. Les quantitats 1 i 2 en la vida dels nens petits.
 - 2.3. Estructures espacials. El coneixement de l'espai a partir dels propis desplaçaments.
 - 2.4. Estructures temporals. Els ritmes del temps i les primeres experiències de vida.
3. Què vol dir fer Geometria a l'escola:
 - 3.1. Dos aspectes de la Geometria: relacions de posició en l'espai i estudi de cossos i figures.
 - 3.2. Procés de construcció de l'esquema mental de l'espai, en els nens de 0 a 12 anys. Integració dels diferents tipus de propietats geomètriques a l'esquema mental, segons les edats.
 - 3.3. Importància de les propietats i relacions topològiques al Parvulari.
 - 3.4. Les primeres propietats projectives i mètriques al Cicle Inicial i les famílies de figures corresponents.
 - 3.5. Criteris metodològics per treballar la Geometria a l'escola. Relació amb la Psicomotricitat i amb l'Expressió Plàstica.
4. Temes de Geometria a Parvulari i Cicle Inicial:
 - 4.1. Estudi i treball de les principals propietats topològiques: Ordre de punts. Línia oberta i tancada. Superfície oberta i tancada. Frontera i regió en la línia, la superfície i l'espai. Treball amb diverses fronteres. Connexions. Intersecció de línies. Xarxes. Nusos en l'espai.
 - 4.2. Nocions projectives elementals: Línia recta i corba. Superfície plana i corba. Línies poligonals.

- Primera idea de polígons.
- 4.3. Nocions mètriques elementals: Primera idea de distància lligada a la mesura. Anàlisi d'algunes figures planes en l'espai. Experiències de taller. Preparació per a la noció d'angle.
 - 4.4. Procediments fonamentals en Geometria.
 5. Els jocs numèrics i els problemes.
 - 5.1. Els problemes i l'aspecte funcional de les matemàtiques segons la Reforma.
 - 5.2. Els problemes com a situacions noves de la vida real i del joc.
 - 5.3. Els problemes "oberts".
 - 5.4. Procediments matemàtics que es practiquen en els problemes i els jocs.
 6. Introducció a la mesura al Parvulari:
 - 6.1. Les mesures i el coneixement de l'entorn: L'observació i la mesura com a procediments fonamentals per al coneixement del medi, segons O. Decroly. La mesura i la globalització.
 - 6.2. Preparació a les mesures de longitud i de pes. La importància de l'educació sensorial (mètode Montessori), com a preparació. Activitats de relació, ordenació, composició i descomposició, amb magnituds concretes de longitud i de pes, lligades a l'entorn immediat i a l'experiència.
 - 6.3. Pràctica de mesures senzilles: Introducció de la unitat arbitrària i primeres mesures fetes amb diverses unitats presents simultàniament. El mateix amb una sola unitat repetida diverses vegades. Quantificacions. Situació del zero (0) en la mesura de longitud. Estimacions de resultats.
 - 6.4. Preparació per a la mesura del temps: Evolució de la noció del temps, de 2 a 6 anys, lligada a la pròpia experiència i als contes. Consciència dels ritmes més importants del temps. Aspectes matemàtics dels ritmes temporals i musicals. Ordenació de seqüències en el temps (amb imatges, amb dramatitzacions, etc.). Primeres comparacions d'interval de temps. El calendari setmanal.

METODOLOGIA I AVALUACIÓ:

És un curs eminentment pràctic. A les classes hi haurà una part d'exposició i de discussió sobre la matèria i una part de treball pràctic en grups, que consistirà en la preparació i discussió d'activitats d'aula.

Dels 4,5 crèdits de l'assignatura se'n destinarà 1 a la confecció d'un treball individual.

Immediatament després de cada dos dels sis blocs del programa de curs, hi haurà una avaluació, que podrà ser un examen parcial o un treball. Es tindrà en compte l'assistència dels estudiants i la seva participació a les activitats de classe.

BIBLIOGRAFIA:

- Bassades, E. i altres. *Juguem, comptem (de 4 a 8 anys)*. Barcelona: Quaderns Rosa Sensat, 44, 1991.
- Boule, F. *Manipular, organitzar, representar. Iniciación a las Matemáticas*. Madrid: Narcea, 1995.
- Canals, M. A. *Per una didàctica de la matemàtica a l'escola i parvulari*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
- Canals, M. A. *El càlcul mental i la calculadora, 1 i 2*. Vic: Eumo Editorial, 1986.
- Currículum d'Educació Infantil*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament, 1992.
- Dienes, Z. P. *Quaderns del Zoo. Els gossos. Els ossos*. Barcelona: Teide, 1972.
- Dienes, Z. P. *La lógica y los juegos lógicos*. Barcelona: Teide, 1972.
- Giménez, J.; Gironde, L. *El càlcul a l'escola*. Barcelona: Graó, 1993.
- Grup Almosta, *Més de 7 materials per a l'Ensenyament de la matemàtica*. Barcelona: Quaderns Rosa Sensat, 37, 1988.
- Kamii, C. *El número en la educación Preescolar*. Madrid: El Aprendizaje Visor, 1984.
- Rohr, F. i altres. *Geometria dall'esperanza e dal gioco*, vol. 2, Guinti Liscioni, Editor Petricione, 1990.
- Segarra, L. *Encercla el cercle. Matemàtica recreativa*. Barcelona: Graó, 1987.
- Vallès, J. *Didàctica de la matemàtica al cicle inicial*. Barcelona: Dossiers Rosa Sensat.

